

ΓΙΑΝΝΑΣ ΚΙΚΗ

Τό Μουσείο Φαλτάπς, στον «Παλιόπυργο» της Σκύρου.

Τό Λαογραφικό μουσεϊο - κοινόβιο στήν Σκύρο

Η ΑΥΓΗ

ΚΥΡΙΑΚΗ 25 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1981

ΣΤΟ ΑΙΓΑΙΟ ΜΕ ΧΛΑΜΥΔΑ

ΣΤΕΓΑΣΜΕΝΟ στο άρχοντικό της παλιάς Σκυριανής οικογένειας των Φαλτάιτς που οι ρίζες της χάνονται στο Βυζάντιο, το δμώνυμο Λαογραφικό Μουσείο δεσπόζει το βορειοανατολικό άκρο της Σκύρου, χτισμένο πάνω στο μεγαλύτερο Πύργο των πανάρχαιων πελασγικών τειχών του νησιού.

ΦΟΡΤΩΜΕΝΟ το μύθο και την Ιστορία της Σκύρου, το σημερινό μουσείο Φαλτάιτς, αποκαλύπτει, μέσα από την κοινοβιακή ζωή των φίλων του και φίλων του νησιού, μια νέα θεώρηση της αισθητικής παράδοσης.

Στην πλευρά του λόφου της Ακρόπολης της Σκύρου, ανεβαίνοντας από τη θάλασσα και, πριν μπει στην πόλη, ο επισκέπτης εντυπωσιάζεται από την επιδλητικότητα του Λαογραφικού Μουσείου, παλιού αρχοντικού της οικογένειας των Φαλτάιτς.

Λίγο αργότερα, θά μείνει άφανος από τις σιλουέτες που βλέπει να κινούνται γύρω και μέσα στο Μουσείο, φηγούρες ασκητικές, ανθρώπων γιγμένων με αρχαϊκές χλομύδες και φορέματα. Πολλούς από τους φίλους του Μουσείου, που τό καλοκαίρι συναντά κανείς στο κοινόβιο που έχουν οργανώσει, τους ξαναδρίσκουμε και στο χειμωνιάτικο στέκι τους στην Αθήνα, με τις ίδιες φορεσιές και τό ίδιο πάθος για την παράδοσή. Γύρω τους, ένας κόσμος ολόκληρος, φτιαγμένος από επιπλα, κεντήδια, κάδρα, φορεσιές, σταμπωτά σκυριανά, που πνίγουν και τό άρχοντικό στο νησί και τό γραφείο τους στην Αθήνα.

**Τό πρώτο «ζωγτανό»
μουσείο στην
Ελλάδα**

Πρωτεργάτης και θιτηνεστής του σημερινού Μουσείου στη Σκύρο, ο Μάνος Φαλτάιτς, γόνος της παλιάς άρχοντικής οικογένειας, βραβεύτηκε τό 1976 με τό πρώτο βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών για τό λαογραφικό του έργο.

«Με τό Μουσείο Φαλτάιτς, μάς λέει ο ιδρυτής του, καθιερώνεται στην Ελλάδα ο θεσμός των νεότερων, τοπικών μουσείων, που για αποστολή τους έχουν όχι μόνο τη μουσειακή φύλαξη και συντήρηση, αλλά τη δίωση της παράδοσης από χείρας επισκέπτες τους. Η δίωση αυτή, σημαίνει πέρασμα στη ζωή, όλων εκείνων των άξιών που παραδοσιακού πολιτισμού, που έχουν δυνατότητα προσαρμογής και ένταξης στη σύγχρονη κοινωνία.

**ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ
Μ ΥΣΕΙΟΥ ΦΑΛΤΑΙΤΣ**

© ΧΑΡΙΛ. ΓΡΙΚΟΥΠΗ 75 - ΤΗΛ. 36 05 463
ΕΝΤΡΟΣ ΠΑΛΑΙΟΥΡΓΟΣ - ΤΗΛ. 0222 - 91232

«Έτσι γεννήθηκε, συνεχίζει ο Μάνος Φαλτάιτς, το πρώτο ζωντανό μουσείο στη χώρα μας, με στόχους του να ερμηνεύσει τα διάφορα στοιχεία της παραδοσιακής κληρονομιάς, να συγκεντρώνει και να προσβάλει το επισημιακό του υλικό με ειδικά προγράμματα, στην πλατιά μάζα, με τη βοήθεια πάντα φίλων του».

«Έτσι, το πρωτότυπο αυτό μουσείο της Σκύρου, είναι ένας ζωντανός οργανισμός με πολύμορφες δραστηριότητες. Οι φίλοι και συνεργάτες των Φαλτάιτς, ζουν κοινοβιακή ζωή μέσα στο άρχοντικό το καλοκαίρι, ξεναγώντας τους 30.000 επισκέπτες, που περνάνε κάθε χρονιά από κει, ενώ το χειμώνα φέρνουν στο εμπόριο είδη της τέχνης τους, αντίγραφα της σκυριακής και οργανώνουν εκθέσεις, σεμινάρια ή διαλέξεις, γύρω από το αντικείμενο της δουλειάς τους».

«Εδώ, η παράδοση και η αίσθητική κληρονομιά ενός νησιού, έγινε τρόπος ζωής και σκέψης».

Κι βωτός της παράδοσης του νησιού

Μέσα στο Μουσείο, κλείνεται η Ιστορία και ο παραδοσιακός πολιτισμός της Σκύρου όλων των χρόνων, από τη μεταβυζαντινή μέχρι τη νεότερη περίοδο.

«Δέν είναι απλά ένα μουσείο της Σκυριακής λαϊκής τέχνης, μάς λέει ο Μάνος Φαλτάιτς, των έργων δηλαδή εκείνων που κατασκευάστηκαν από σκυριανά

χέρια και, καλύπτουν ένα μέρος μόνο από τη ζωή και τον πολιτισμό των κατοίκων του νησιού. Εκεί, αντίθετα, είναι συγκεντρωμένα και βυθισμένα όλα τα στοιχεία της καθημερινής ζωής, της Ιστορίας, της τέχνης και του λόγου, που σύνθεσαν το ζωτικό Ιστορικό, κοινωνικό και πολιτιστικό περιβάλλον, όπου γεννήθηκαν και κινήθηκαν οι Σκυριανοί».

Από το 1964, που ιδρύθηκε το Μουσείο Φαλτάιτς, περιέλαβε αρχικά τρεις λαογραφικές - ιστορικές συλλογές: της Σκυριακής Ιστορίας και πολιτισμού, της παραδοσιακής οικονομίας του ελληνικού χώρου και σπάνιων εκδόσεων και εγγράφων.

Το «Σκυριανό σπίτι» δρίσκεται σε ιδιαίτερη αίθουσα του μουσείου και διατηρείται στην πιο γνήσια παραδοσιακή του μορφή, με το εσφάζ, τον «άπο-κρέββατε», τους καναπέδες, το εμπουλμέ, τα ράφια, γεμάτα από κάθε λογής πολύτιμα δά-ζα και ιδιόμορφα κεραμικά, τον «πάγκο» και το εστραμινουστά-τη».

«Εγγραφα από τη βυζαντινή περίοδο, σπάνιες εκδόσεις του 16ου — 19ου αιώνα, κείμενα του ελληνικού διαφωτισμού, εκτίθενται στο μουσείο, μαζί με 3.000 αντικείμενα και έργα-λεία, που αναπαριστούν την ελληνική παραδοσιακή οικονομία, πρωτογενή και δευτερογενή».

Τέλος, από τα θέματα, ένδιαφέρον παρουσιάζουν οι Σκυριακές «φορεσιές» όλων των κοινωνικών τάξεων, τα μικροβυλ-γλυπτα, τα είδη μεταλλοτεχνίας, τα υφαντά, τα κεραμικά και τα κοσμήματα.

Οι ομάδες εργασίας και η κοινοβιακή ζωή

•Ιδιόρρυθμος, τελείως, είναι και ο τρόπος λειτουργίας του Μουσείου Φαλτάις. Από το καλοκαίρι του '78 συστηματοποιήθηκε ο θεσμός των ομάδων εργασίας, ανθρώπων που έθελοντικά βοηθούν για τις ανάγκες του μουσείου, την περίοδο της τουριστικής αιχμής.

Αργότερα, όλοι αυτοί, οργανώθηκαν και έζησαν κοινοβιακή ζωή μέσα στο αρχοντικό, καλύπτοντας με δικά τους έξοδα τη διαμονή τους. Ντύθηκαν ομοιόμορφα, τις αρχαϊκές στολές του Φαλτάις και πέρασαν το καλοκαίρι, μαζί, σαν μία οιγένεια.

•Ο θεσμός αυτός των ομάδων εργασίας ήταν πρωτοποριακός και, περίεργος ταυτόχρονα. Οι φίλοι του Μουσείου, χάρισαν το χρόνο τους στο «Κοινόβιο» σε δεκαπενθήμερα δουλειάς και ασχολήθηκαν με την απογραφή και συντήρηση του υλικού, την ξενάγηση, την ίδρυση βιβλιοθήκης, εξυμύσαν τις διακοπές τους, όπως λέει ο Μ. Φαλτάις, με την πρακτική εκπαίδευση στον τόπο δράσεώς και λειτουργίας ενός ζωντανού Μουσείου, διαρκώς αναπτυσσόμενου.

•Τα μέλη λειτουργούν και δρουν σαν ομάδα, με κοινοβιακή οργάνωση και συνείδηση. Συμμετέχουν ενεργητικά σταφ συγκριμένους τομείς δουλειάς του Μουσείου και του Κοινόβιου, αναφέρει το δελτίο του Μουσείου. Κι ακόμα, τέλος, παίρνουν μέρος, κάθε καλοκαίρι, στα σεμινάρια που διοργανώνονται για τη μελέτη του Ιστορικού και πολιτιστικού υπόβαθρου των συλλογών του Μουσείου.

★

Το χειμώνα, η δουλειά δεν άτονει. Μέγιστο το εστέκι τους στην Αθήνα, οι Φαλτάις επανειλημμένα οργάνωσαν εκθέσεις υλικού για το Σκυριανό καρναβάλι, σε συνεργασία με την Έλληνική Φιλοσοφική Εταιρεία, με στόχο, τη διάσωση του πατροπαράδοτου τρόπου τέλεσης της γιορτής.

Εξάλλου, το «Καλλιτεχνικό Έργαστήριό» τους, παράγει και πουλάει φορέματα και διακοσμητικά, έφραζοντας, όπως έλεγαν οι ίδιοι, τις θεωρητικές κατακτήσεις των μελών του και, μεταφέροντας παραδοσιακά μοτίβα σε νέα είδη, που ανταποκρίνονται στις ανάγκες της ζωής.

•Η συνέχιση της πολιτιστικής μας παράδοσης, υποστηρίζει ο Μάνος Φαλτάις, δεν είναι ούτοπια ή τουριστική άσραξιδν, αλλά η πιο δυνατή βάση για έμπνευσεις και δημιουργίες, που θα κάνουν τη ζωή μας πιο όμορφη.

Αυτή την διοργάνωση αναζητούν και τα παιδιά που μαζεύονται στο μουσείο τα καλοκαίρια, με τις αρχαϊκές τους χλαμύδες. Όταν γυρίζουν από τη Σκύρο, θα γράφουν στο δελτίο τους: «Ζούσαμε πραγματικά. Μας έβλεπαν κοινές ιδέες, μία κοινή δράση, μία κοινή ζωή...» Η χειρωνακτική δουλειά μας, ήταν απόλυτα δεμένη με την πνευματική και την ψυχαγωγία...».

ΓΙΑΝΝΑ ΚΙΚΗ

ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΦΑΛΤΑΙΤΣ

ΑΘΗΝΑ - ΠΛΑΤΕΙΑ ΕΡΕΥΝΩΝ 75 - ΤΗΛ. 36 06 401
ΚΤΡΟΤ. ΠΑΛΛΑΔΙΟΥΤΕΙΟΝ - ΤΗΛ. 0222 - 91232

ΜΟΥΣΕΙΟ

ΜΟΥΣΕΙΟ - ΠΑΛΑΤΕ
ΣΚΡΑΟΣ

I.H.-GAUNINGER
1919

ΦΑΛΤΑΪΤΣ

ΔΕΛΤΙΟ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ - 12

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1981

ΕΛΛΗΝΙΣΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΜΑΣ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

ΧΕΙΜΩΝΙΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Πολλά και τρία χρόνια, με τό πέρασμα των κοινωνιακών αρχών
το δένουν την ομάδα, τό επίκεντρο της δραστηριότητάς της
είναι μόνο τό Μουσείο στη Σκύρο, και οι δραστηριότητες
εντοπίζονται χρονικά στους καλοκαιρινούς μήνες μόνο.

Πολλές μέρες, ολόκληρη τη διάρκεια του χειμώνα, έχοντας σά κέν-
τρο δράσης τό Καλλιτεχνικό μας Έργαστήρι, δέ μελετούμε μό-
νο και εφαρμόζουμε την αισθητική μας φιλοσοφία στους τομείς
της ένουμαιολογίας και διακοσμητικής, αλλά παράλληλα σπουδά-
ζουμε συστηματικά τις πανάρχαιες και δοκιμασμένες, στις χι-
λιετηρίδες φιλοσοφικές και κοινωνικές αρχές καθώς και τους
προσμούς εκείνους που είναι δυνατό να περάσουν στην εποχή μας,
αυτίπιας τά τραγικά κενά που ή αλόγιστη τεχνολογική και
καταναλωτική νοοτροπία έχουν δημιουργήσει, οδηγώντας μας
στο κοινής πιά παραδοσχής ψυχολογικό και κοινωνικό άοιέξοδο.
Πολλά στά πλαίσια αυτά, από πέρσυ τό χειμώνα, καθιερώσαμε βδο-
μαδιαίες συναντήσεις.

Οι συναντήσεις αυτές, σκοπεύουν σέ περισσότερους στόχους.

Πρώτα- πρώτα, αποτελούν τη βάση για μία υπεύθυνη καθαρά έπι-
στημονική κοινωνιολογική έπεξεργασία των θεμάτων εκείνων που
ο σύγχρονος άνθρωπος έχει ανάγκη και που ή γνώση και ή πείρα
του παρελθόντος μπορεί να καλύψει.

Επίτερο, οι αρχές αυτές που μελετιώνται δέ μένουν απλά στο
θερητικό επίπεδο.

Χρησιμοποιούνται πράξη και ζωή απ' την ομάδα μας και όσους βρίσκονται
αυτά μας.

Τη ή ουσυπόστατη λειτουργία της επιστημονικής διερεδνησης
αυτής της πρακτικής εφαρμογής, είναι φυσικό να φέρνει υπεύθυ-
να καρπούς και αποτελέσματα τέτοια, που μπορούν σταδιακά
επηρεάζουν θετικά τις ευρύτερες μάζες του λαού μας.

Αυτό τό είδαμε πέρσυ ολοκάθαρα μέ τίς συναντήσεις πού είσαν
σά στόχο τή μελέτη τῶν δυνατοτήτων πού ἔχει τό ἐνδυματολό-
γικό καί διακοσμητική μας κίνημα νά περάσῃ στήν καθημερι-
νή ζωή, ὀνώντας λύσεις ρεαλιστικές καί στέρεες ἐνάντια στήν
αἰσθητική κατάντια πού μᾶς κυκλώνει.

Εἶδαμε ἀκόμα ξεκάθαρα, πώς ἡ ἰδέα γιά τήν ἀναγέννηση τῆς
κοινωνίας μέσα στή σύγχρονη μεγαλόπολη, ὅπως εἶναι ἡ Ἀ-
θήνα, μπορεῖ νά πραγματοποιηθῇ.

Ἀρκετές δεκάδες ἄτομα κινήθηκαν πέρσυ κοντά μας, ἐφαρμό-
ζοντας τίς ἀρχές πού στίς θεωρητικές συναντήσεις μελετήσαμε
ἀποδεικνύοντας ὅτι οἱ παραδοσιακές ἀξίες δέν ἔχουν χάσει τή
σημασία τους στή σημερινή ἐποχή.

ΟΙ ΦΕΤΕΙΝΕΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΝΤΑΙΣΜΟ

Τό ἴδιο πνεῦμα ἀκολουθοῦν καί οἱ φετεινές βδομαδιάτικες
συναντήσεις πού γίνονται κάθε Δευτέρα 7.30-9.30 μ.μ. στή
Γραφεῖα μας- ΧΑΡΙΛΑΟΥ ΤΡΙΚΟΥΠΗ 75-ΤΗΛ. 3.605.463- πού ξεκί-
νησαν στίς 16 Νοέμβρη.

Οἱ συναντήσεις αὐτές θά συνεχιστοῦν μέχρι τό Μάη τήν ἴδια
πάντα μέρα καί ὥρα καί ἀναφέρονται στίς πανάρχαιες ἀρχές τοῦ
Νταϊσμοῦ.

Τίς ἀρχές αὐτές πού θεμελίωσαν ἀνάμεσα στίς χιλιετηρίδες
τήν ἀνθρώπινη ἀξιοπρέπεια, τό πνεῦμα τῆς δικαιοσύνης, τοῦ
ἁλτρουισμοῦ καί τῆ δυναμική ἀντιμετώπιση τῆς ζωῆς- τοῦτες
τίς ἀρχές πού ἀπό τήν ἁλλειψή τους κατά τίς τελευταίες δε-
καετηρίδες καταντήσαμε νά φτάσουμε σέ μιᾶ σχεδόν καθολική
παραδοχή τῆς ἀτομικῆς μιζέριας, κακομοιρίας καί τοῦ ψυχο-
πλακώματος, θά ἀναλῶσουμε συστηματικά καί θά μελετηθῇ τό
κατά πόσο καί μέ ποιό τρόπο θά μπορέσουν νά περάσουν στίς
εὐρύτερες μάζες, γιά νά ὁδούν ξανά στό ἄτομο τή δυνατότητα
νά σταθῇ σταθερά στά πόδια του σά μεμονωμένη ὄντοτητα καί
σάν ὀργανικό καί συνειδητό μῦριο τοῦ κοινωνικοῦ σύνολου.

Η ΔΟΥΛΕΙΑ ΜΑΣ ΣΤΟ ΚΕΝΤΡΟ

Ἡ ζωή στο Κέντρο μας στήν Ἀθήνα, στηρίζεται στήν υπεύθυνη καί ἐνεργοποιημένη δράση ὄχι μόνο τῶν μελῶν τῆς ομάδας, ἀλλά καί τῶν φίλων τῆς.

- Ἡ ὁργάνωση τῶν βδομαδιατικῶν συναντήσεων
 - Ἡ λειτουργία τῶν Γραφείων
 - Ἡ ἐνημέρωση τῶν ἐπισκεπτῶν μας
 - Ἡ παραγωγή τῶν εἰδῶν τοῦ Καλλιτεχνικοῦ μας Ἑργαστήριου
 - Ἡ προώθηση τῆς ἰδέας γιά μιὰ ριζική αἰσθητική ἀναγέννηση τῆς ἐποχῆς μας
 - Ἡ ἐπεξεργασία τοῦ ἐπιστημονικοῦ ὅλικοῦ γιά ἐφαρμογές τῶν ἀξιῶν τῆς παραδοσιακῆς μας κληρονομίας στή σύγχρονη ζωή
 - Ἡ ἐπεξεργασία καί προετοιμασία τῶν προγραμμάτων γιά τήν καλοκαιρινή δράση μας στο Μουσείο στή Σκῆρο,
- καί κάθε ἄλλη δραστηριότητά μας, γίνεται ὄχι μόνο ἀπό τά μέλη τῆς ομάδας, ἀλλά καί ἀπό τοὺς φίλους τῆς, μέ τίς σταθερές ἀρχές τοῦ κοινοβιακοῦ μας συστήματος.
- Γιά ὅσους θέλουν νά πάρουν ἐνεργό μέρος στά προγράμματά μας, διαθέτοντας μία ἢ περισσότερες μέρες τῆ βδομάδα, εἴμαστε ἀνοιχτοί.

ΩΡΕΣ ΠΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΜΕ ΣΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΜΑΣ: ΧΑΡΙΛΑΟΥ ΤΡΙΚΟΥΠΗ 75
ΤΗΛ: 3.605.463 - ΕΙΝΑΙ 10-2 καί 5-9 ΚΑΘΕ ΜΕΡΑ

ΤΑΧ. ΤΕΛΟΣ
ΚΑΤΕΒΛΗΘΗ

ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΟ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ,

ΜΟΥΣΕΙΟΥ

ΦΑΛΤΑΪΤΣ,

ΡΥΘΜΟΣ ΦΑΛΤΑΪΤΣ

Η ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ ΔΕΝ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΓΙΝΗ ΠΡΑΞΗ ΑΝ ΟΙ ΚΑΛΛΙ-
ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΕΣ ΔΕΝ ΠΕΡΑΣΟΥΝ ΣΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΖΩΗ. ΑΝ ΔΕΝ
ΤΑΥΤΙΣΤΟΥΝ ΑΠΟΛΥΤΑ ΜΕ ΤΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΙΔΗ ΤΑ ΔΕΜΕΝΑ ΑΝΑΠΟΣΠΑΣΤΑ
ΜΕ ΤΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΔΕΝ ΚΑΛΥΨΟΥΝ ΤΙΣ ΑΜΕΣΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΜΑΣ.

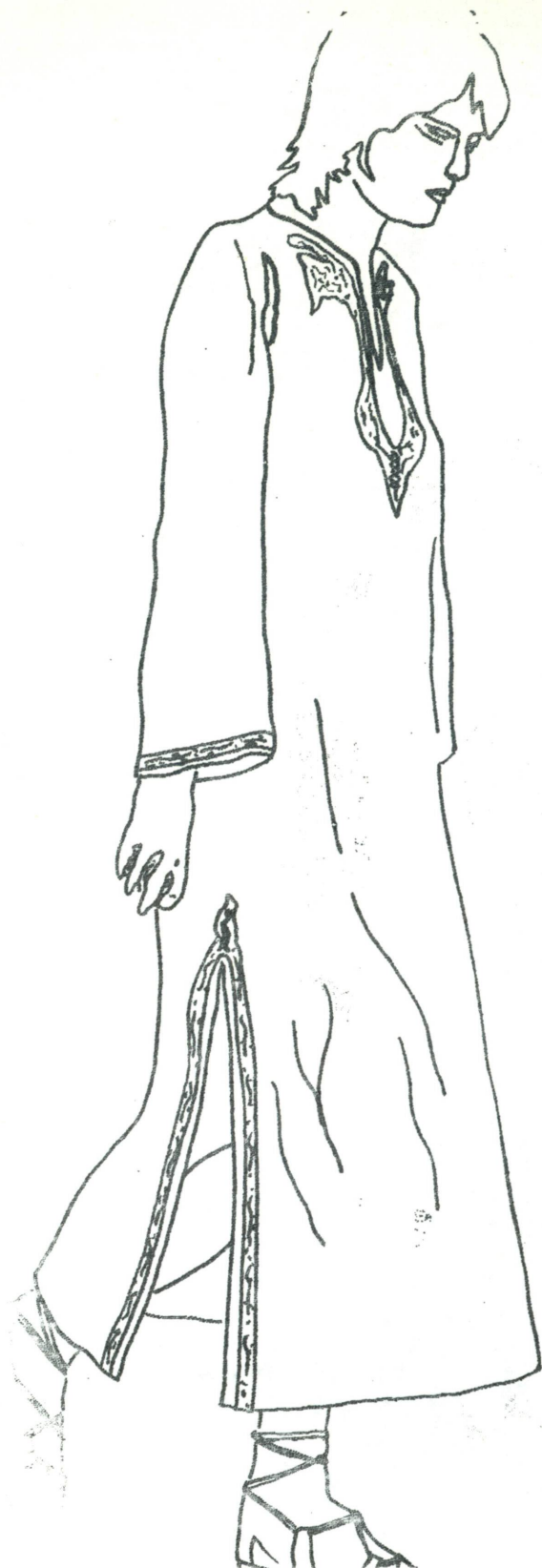
Ο ΚΑΘΕΝΑΣ ΕΙΝΑΙ ΣΕ ΘΕΣΗ ΝΑ ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΑΜΕΣΑ Η ΣΤΑΔΙΑΚΑ ΕΝΑ ΣΥΝΟ-
ΛΟ ΑΠΟ ΕΡΓΑ ΠΡΟΟΡΙΣΜΕΝΑ ΝΑ ΜΕΤΑΤΡΕΨΟΥΝ ΤΟ ΧΩΡΟ ΠΟΥ ΖΕΙ ΚΑΙ ΚΙ-
ΝΕΙΤΑΙ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ -ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ- Σ ΕΝΑ ΖΩΝΤΑΝΟ ΚΑΙ
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ.

Η ΜΙΚΡΟΑΣΤΙΚΗ ΜΟΔΑ ΠΟΥ ΑΛΟΓΙΣΤΑ ΚΟΥΒΑΛΑΜΕ ΠΑΝΩ ΜΑΣ ΕΙΝΑΙ Ο
ΚΡΑΥΓΑΛΕΟΣ ΚΑΙ ΑΜΕΣΑ ΚΑΤΑΣΤΡΕΦΤΙΚΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΤΗΣ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΣ ΜΑΣ
ΚΑΤΑΠΤΩΣΗΣ.

ΜΑΣ ΑΦΑΙΡΕΙ ΤΗ ΧΑΡΑ ΤΗΣ ΟΜΟΡΦΙΑΣ ΚΑΙ ΚΑΘΟΛΙΚΟΠΟΙΕΙ ΤΗΝ ΑΣΚΗΜΙΑ
ΠΟΥ ΚΑΤΑ ΤΡΟΠΟ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟ ΚΑΙ ΑΠΟΛΥΤΟ ΚΑΤΑΣΤΡΕΦΕΙ ΚΑΘΕ ΕΥΑΙΣΘΗ-
ΣΙΑ ΚΑΙ ΤΑΣΗ ΓΙΑ ΑΝΑΤΑΣΗ.

ΕΝΑΝΤΙΑ Σ ΑΥΤΗ ΤΗΝ ΚΑΤΑΛΥΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ ΜΑΣ ΠΤΩΣΗΣ
ΟΡΘΩΝΕΤΑΙ Ο ΕΝΔΥΜΑΤΟΛΟΓΙΚΟΣ ΜΑΣ ΡΥΘΜΟΣ ΠΟΥ ΕΜΠΝΕΥΣΜΕΝΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ
ΑΡΧΑΙΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΚΑΙ ΝΕΩΤΕΡΗ ΕΝΔΥΜΑΤΟΛΟΓΙΚΗ ΜΑΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗ
ΑΝΑΔΕΙΚΝΥΕΙ ΤΗΝ ΟΜΟΡΦΙΑ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΝΕΙ ΤΗΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ
ΚΑΘΕΝΑ ΜΑΣ.

Η ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΜΑΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΣΕ ΣΤΙΣ ΧΙΛΙΕΤΗΡΙΔΕΣ
ΑΞΙΕΣ ΑΞΕΠΕΡΑΣΤΕΣ ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟ ΝΑ ΤΙΣ ΑΦΗΣΟΥΜΕ ΝΑ ΣΑΡΩ-
ΘΟΥΝ ΑΠΟ ΤΑ ΚΑΚΟΓΟΥΣΤΑ ΦΤΗΝΟΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΛΟΓΙΣΤΑ ΑΦΗΣΑΜΕ
ΝΑ ΜΠΟΥΝΕ ΣΤΗ ΖΩΗ ΜΑΣ.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

ΤΩΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΩΝ ΤΟΥ ΚΑΛΑΙΤΕΧΝΙΚΟΥ
ΜΑΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ:

-ΙΟ ΤΥΠΟΙ ΦΟΡΕΜΑΤΩΝ	1500-5000
-ΖΩΝΕΣ	400-500
-ΤΣΑΝΤΕΣ	400-800
-ΣΤΑΜΙΩΤΑ:	
ΤΡΑΠΕΖΟΜΑΝΤΗΛΑ	1000-2000
ΜΑΞΙΛΑΡΙΑ	350-800
ΠΑΝΤΕΣ	600-1000
ΚΟΥΡΤΙΝΕΣ	1000-2000
-ΚΕΡΑΜΙΚΑ	200-1500
-ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ ΜΕ ΠΗΛΟ	300
-ΧΑΡΑΚΤΙΚΑ	500
-ΣΧΕΔΙΑ ΚΕΝΤΗΜΑΤΩΝ	100-200
-ΚΑΡΤΕΣ	15-30

ΣΑΣ ΠΕΡΙΜΕΝΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΜΑΣ
ΧΑΡΙΔΑΟΥ ΤΡΙΚΟΥΠΗ 75

ΤΗΛ: 36.05.463

ΚΑΘΕ ΜΕΡΑ: 10-2 ΚΑΙ 5-9

Τήν Δευτέρα, 19 Μάη 1980, στις 8 τό βράδυ, θά γίνουν τά έγκαίνια τής έκθεσης έργων τοῦ Καλλιτεχνικοῦ μας Ἑργαστήριου.

Θά έκτεθοῦν:

- 5 τύποι φορεμάτων έμπνευσμένων ἀπ' τήν ἀρχαιοελληνική, βυζαντινή καί νεώτερη ένδυματολογική μας παράδοση.

- Σταμπωτά: Τραπεζομάντηλα, κουρτίνες, πάντες, μαξηλάρια.

- Χαρακτικά μέ παραδοσιακά μοτίβα

- Διακοσμητικά πιάτα μέ παραδοσιακά μοτίβα

- Σχέδια κεντημάτων μέ παραδοσιακά μοτίβα

Ἡ έκθεση θά κρατήσῃ ἀπό τίς 19 μέχρι καί τίς 31 Μάη, καί θά εἶναι άνοιχτή ἀπό τίς 11 τό πρωί μέχρι τίς 10 τό βράδυ

ΣΑΣ ΚΑΛΟΥΜΕ ΝΑ ΡΩΗΤΕ ΜΕ ΤΟΥΣ ΔΙΚΟΥΣ ΣΑΣ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ
ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΦΑΛΤΑΙΤΣ
Γραφεῖα Ἀθήνας
Χαριλάου Τρικούπη 75
Τηλ. 3.605.463

Τήν Δευτέρα, 19 Μάη 1980, στις 8 τό βράδυ, θά γίνουν τά έγκαίνια τής έκθεσης έργων τοῦ Καλλιτεχνικοῦ μας Ἑργαστήριου.

Θά έκτεθοῦν:

- 5 τύποι φορεμάτων έμπνευσμένων ἀπ' τήν ἀρχαιοελληνική, βυζαντινή καί νεώτερή μας ένδυματολογική παράδοση.

- Σταμπωτά: Τραπεζομάντηλα, μαξηλάρια, πάντες, κουρτίνες

- Χαρακτικά μέ παραδοσιακά μοτίβα

- Διακοσμητικά πιάτα μέ παραδοσιακά μοτίβα

- Σχέδια κεντημάτων μέ παραδοσιακά μοτίβα

Ἡ έκθεση θά κρατήσῃ ἀπό τίς 19 μέχρι καί τίς 31 Μάη, καί θά εἶναι άνοιχτή ἀπό τίς 11 τό πρωί μέχρι τίς 10 τό βράδυ

ΣΑΣ ΚΑΛΟΥΜΕ ΝΑ ΡΩΗΤΕ ΜΕ ΤΟΥΣ ΔΙΚΟΥΣ ΣΑΣ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ
ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΦΑΛΤΑΙΤΣ
Γραφεῖα Ἀθήνας
Χαριλάου Τρικούπη 75
Τηλ. 3.605.463

ΣΤΟ ΑΙΓΑΙΟ ΜΕ ΧΛΑΜΥΔΑ

Το Μουσείο Φαλτάιτς, στον «Παλιόπυργο» της Σκύρου.

Τό Λαογραφικό μουσεϊο - κοινόβιο στην Σκύρο

ΣΤΕΓΑΣΜΕΝΟ στο αρχοντικό της παλιάς Σκυριανής οικογένειας των Φαλτάιτς που οι ρίζες της χάνονται στο Βυζάντιο, το όμιονυμο Λαογραφικό Μουσείο δεσπόζει το βορειοανατολικό άκρο της Σκύρου, χτισμένο πάνω στο μεγαλύτερο Πύργο των πανάρχαιων πελασγικών τειχών του

νησιού.

ΦΩΤΩΜΕΝΟ το μύθο και την ιστορία της Σκύρου, το σημερινό μουσείο Φαλτάιτς, αποκαλύπτει, μέσα από την κοινοβιακή ζωή των φίλων του και φίλων του νησιού, μία νέα θεώρηση της αισθητικής παράδοσης.

Στήν πλευρά του λόφου της Ακρόπολης της Σκύρου, ανεβαίνοντας από τη θάλασσα και πριν μπει στην πόλη, ο επισκέπτης έντυπιασίζεται από την επιβλητικότητα παλιού αρχοντικού της οικογένειας των Φαλτάιτς.

Λίγο αργότερα, θα μείνει άφωνος από τις πλούτες που βλέπει να κινούνται γύρω και μέσα στο Μουσείο φιγούρες ασκητικές, ανθρωπινωμένων με αρχαϊκές χλομύδες και φορέματα. Πολλούς από τις φίλους του Μουσείου, που τόξαλο και συναντά κανείς στο κοινόβιο που έχουν οργανώσει, ούς ξαναβρίσκουμε και στο χειμωνιάτικο στέκι τους στην Αθήνα, με τις ίδιες φορεσές, το ίδιο πάθος για την πόση. Γύρω τους, ένας κος όλόκληρος, φτιαγμένος από επιπλα, κεντίδια, κάδρα, εσείς, σταμπωτά σκυριανού πνίγουν και το αρχοντικό νησί και το γραφείο τοιόν Αθήνα.

Το πρώτο ζωντανό μουσείο Ελλάδας

Πρωτογενής εμπνευστής του σημερινού Μουσείου στην Σκύρο, ο Φαλτάιτς, ο οποίος και ηγήθηκε της αρχοντικής οικογένειας.

σθητική κληρονομιά ενός νησιού, έγινε τρόπος ζωής και σκέψης.

Κιβωτός της παράδοσης του νησιού

Μέσα στο Μουσείο, κλείνεται η ιστορία και ο παραδοσιακός πολιτισμός της Σκύρου όλων των χρόνων, από τη μεταβυζαντινή μέχρι τη νεότερη περίοδο.

«Δέν είναι απλά ένα μουσείο της Σκυριανής λαϊκής τέχνης, μάς λέει ο Μάνος Φαλτάιτς, των έργων δηλαδή εκείνων που κατασκευάστηκαν από σκυριανό

Της ΓΙΑΝΝΑΣ ΚΙΚΗ

χέρια και, καλύπτουν ένα μέρος μόνο από τη ζωή και τον πολιτισμό των κατοίκων του νησιού. Εκεί, αντίθετα, είναι συγκεντρωμένα και εκθεθειμένα όλα τα στοιχεία της καθημερινής ζωής, της ιστορίας, της τέχνης και του λόγου, που συνθέτουν το ζωτικό ιστορικό, κοινωνικό και πολιτιστικό περιβάλλον, όπου γεννήθηκαν και κινήθηκαν οι Σκυριανοί».

Από το 1964, που ιδρύθηκε το Μουσείο Φαλτάιτς, περιέλαβε αρχικά τρεις λαογραφικές ιστορικές συλλογές: της Σκυριανής Ιστορίας και πολιτισμού, της παραδοσιακής οικονομίας του ελληνικού χώρου και σπάσιων εκδόσεων και εγγράφων.

Το «Σκυριανό στίτι» δρίσκεται σε ιδιαίτερη αίθουσα του μουσείου και διατηρείται στην πιο γνήσια παραδοσιακή του μορφή, με το «σφά», τον «άπο-κρέββατε», τους καναπέδες, το «μπουλμέ», τα ράφια, γεμάτα από κάθε λογής πολύτιμα βάζα και ιδιόμορφα κεραμικά, τον «πάγκο» και το «στραμνουστά-τη».

Εγγράφα από τη βυζαντινή περίοδο, σπάνιες εκδόσεις του 16ου — 19ου αιώνα, κείμενα του ελληνικού διαφωτισμού, εκτίθενται στο μουσείο, μαζί με 3.000 αντικείμενα και έργα-λεία, που αναπαριστούν την ελληνική παραδοσιακή οικονομία, πρωτογενή και δευτερογενή.

Τέλος, από τα εκθέματα, εν διαφέρουν παρουσιάζουν οι Σκυριανές φορεσιές όλων των κοινωνικών τάξεων, τα μικροεργα-γλυπτά, τα είδη μεταλλοτεχνί-ας, τα είδη ξυλουργικής, τα είδη

γανώθηκαν και έζησαν κοινοβιακή ζωή μέσα στο αρχοντικό, καλύπτοντας με δικά τους έξοδα τη διαμονή τους. Ντύθηκαν όμοιομόρφα, τις αρχαϊκές στο-λές του Φαλτάιτς και πέρασαν το καλοκαίρι, μαζί, σαν μία οι κογένεια.

Ο θεσμός αυτός των ομάδων εργασίας ήταν πρωτοποριακός και, περιεργός ταυτόχρονα. Οι φίλοι του Μουσείου, Χώρισαν το χρόνο τους στο «Κοινόβιο» σε δεκαπενθήμερα δουλειάς και ασχολήθηκαν με την άπογραφή και συντήρηση του υλικού, την ξενάγηση, την ίδρυση βιβλιοθήκης. «Συνδύασαν τις διακοπές τους, όπως λέει ο Μ. Φαλτάιτς, με την πρακτική εκπαίδευση στον τόπο οργάνωσης και λειτουργίας ενός ζωντανού Μουσείου, διαρκώς αναπτυσσόμενου».

«Τα μέλη λειτουργούν και δρουν σαν ομάδα, με κοινοβιακή οργάνωση και συνειδηση. Συμμετέχουν εναλλακτικά στους συγκεκριμένους τομείς δουλειάς του Μουσείου και του Κοινόβιου», αναφέρει το δελτίο του Μουσείου. Κι ακόμα, τέλος, παίρνουν μέρος, κάθε καλοκαίρι, στα σεμινάρια που διοργανώνονται για τη μελέτη του Ιστορικού και πολιτιστικού υπόβαθρου των συλλογών του Μουσείου.

★

Το χειμώνα, η δουλειά δεν άτονει. Με κέντρο το «στέκι» τους στην Αθήνα, οι Φαλτάιτς επανειλημμένα οργάνωσαν εκθέσεις υλικού για το Σκυριανό καρνάβλι, σε συνεργασία με την Ελληνική Φιλοσοφική Εταιρεία, με στόχο, τη διάσωση του πατροπαράδοτου τρόπου τέλεσης της γιορτής.

Εξάλλου, το «Καλλιτεχνικό Έργαστήρι» τους, παράγει και πουλάει φορέματα και διακοσμητικά, εφαρμόζοντας, όπως έξηγούν οι ίδιοι, τις θεωρητικές κατακτήσεις των μελών του και, μεταφέροντας παραδοσιακά μοτίβα σε νέα είδη, που ανταποκρίνονται στις ανάγκες της ζωής.

«Η συνέχιση της πολιτιστικής μας παράδοσης, υποστηρίζει ο Μάνος Φαλτάιτς, δεν είναι ούτοπια ή τουριστική άτραξι-όν, αλλά η ανάγκη να διατηρη-

ΣΤΟ ΑΙΓΑΙΟ ΜΕ ΧΛΑΜΥΔΑ

Το Μουσείο Φαλτάιτς, στον «Παληόπυργο» της Σκύρου.

Τό Λαογραφικό μουσεϊο - κοινόβιο στήν Σκύρο

ΣΤΕΓΑΣΜΕΝΟ στο αρχοντικό της παλιάς Σκυριανής οικογένειας των Φαλτάιτς που οι ρίζες της χάνονται στο Βυζάντιο, το ομώνυμο Λαογραφικό Μουσείο δεσπόζει το βορειοανατολικό άκρο της Σκύρου, χτισμένο πάνω στο μεγαλύτερο Πύργο των πανάρχαιων πελασγικών τειχών του

νησιού.

ΦΟΡΤΩΜΕΝΟ το μύθο και την ιστορία της Σκύρου, το σημερινό μουσείο Φαλτάιτς, αποκαλύπτει, μέσα από την κοινοδική ζωή των φίλων του και φίλων του νησιού, μία νέα θεώρηση της αισθητικής παράδοσης.

Στήν πλευρά του λόφου της Ακρόπολης της Σκύρου, ανεβαίνοντας από τη θάλασσα και, πριν μπει στην πόλη, ο επισκέπτης έντυπωσιάζεται από την επιδελτικότητα του Λαογραφικού Μουσείου, παλιού αρχοντικού της οικογένειας των Φαλτάιτς.

σθητική κληρονομιά ενός νησιού, έγινε τρόπος ζωής και σκέψης.

Κιθωτός της παράδοσης του νησιού

Μέσα στο Μουσείο, κλείνεται η Ιστορία και ο παραδοσιακός πολιτισμός της Σκύρου όλων των χρόνων, από τη μεταβυζαντινή μέχρι τη νεότερη περίοδο.

«Δέν είναι απλά ένα μουσείο της Σκυριανής λαϊκής τέχνης, μάς λέει ο Μάνος Φαλτάιτς, των έργων δηλαδή εκείνων που κατασκευάστηκαν από σκυριανά

γανώθηκαν και έζησαν κοινοδική ζωή μέσα στο αρχοντικό, καλύπτοντας με δικά τους έξοδα τη διαμονή τους. Ντύθηκαν ομοιόμορφα, τις αρχαϊκές στολές του Φαλτάιτς και πέρασαν το καλοκαίρι, μαζί, σαν μία οικογένεια.

«Ο θεσμός αυτός των ομάδων εργασίας ήταν πρωτοποριακός και, περίεργος ταυτόχρονα. Οι φίλοι του Μουσείου, χώρισαν το χρόνο τους στο «Κοινόβιο» σε δεκαπενθήμερα δουλειάς και ασχολήθηκαν με την απογραφή και συντήρηση του ύλικού, την ξενάγηση, την ίδρυση βιβλιοθήκης. «Συνδύασαν τις διακοπές τους, όπως λέει ο Μ. Φαλτάιτς, με την πρακτική εκπαίδευση στον τόπο οργάνωσης και λειτουργίας ενός ζωντανού Μουσείου, διαρκώς αναπτυσσόμενου».

Της
ΓΙΑΝΝΑΣ ΚΙΚΗ

χέρια και, καλύπτουν ένα μέρος

Λίγο αργότερα, θά μείνει άφρονος από τις σιλουέτες που βλέπει να κινούνται γύρω και μέσα στο Μουσείο, φηγούρες ασκητικές, ανθρώπων ντυμένων με αρχαϊκές χλαμύδες και φορέματα. Πολλούς από τους φίλους του Μουσείου, που τό καλοκαίρι συναντά κανείς στο κοινόβιο που έχουν οργανώσει, τους ξαναβρίσκουμε και στο χειμωνιάτικο στέκι τους στην Αθήνα, με τις ίδιες φορεσιές και τό ίδιο πάθος για την παράδοση. Γύρω τους, ένας κόσμος ολόκληρος, φτιαγμένος από επιπλά, κεντήματα, κάδρα, φορεσιές, σταμπω-

το άρχοντικό στο νησί και τό γραφείο τους στην Αθήνα.

Το πρώτο «ζωντανό» μουσείο στην Ελλάδα

Πρωτεργάτης και εμπνευστής του σημερινού Μουσείου στη Σκύρο, ο Μάνος Φαλτάιτς, γόνος τής παλιάς άρχοντικής οικογένειας, βραβεύτηκε τό 1976 μέ τό πρώτο βραβείο τής Ακαδημίας Αθηνών γιά τό λαογραφικό του έργο.

«Μέ τό Μουσείο Φαλτάιτς, μάς λέει ο Ιδρυτής του, καθιερώνεται στην Ελλάδα ο θεσμός των νεότερων, τοπικών μουσείων, πού γιά άποστολή τους έχουν όχι μόνο τή μουσειακή φύλαξη καί συντήρηση, αλλά τή δίωψη τής παράδοσης από τους επισκέπτες τους. Η δίωψη αυτή, σημαίνει πέρασμα στη ζωή, όλων εκείνων των αξιών του παραδοσιακού πολιτισμού, πού έχουν δυνατότητα προσαρμογής καί ένταξης στη σύγχρονη κοινωνία.

«Έτσι γεννήθηκε, συνεχίζει ο Μάνος Φαλτάιτς, τό πρώτο ζωντανό μουσείο στη χώρα μας, μέ στόχους του νά έρμηνεύσει τά διάφορα στοιχεία τής παραδοσιακής κληρονομιάς, νά συγκεντρώσει καί νά ποσοβάλει τό επιστημονικό του υλικό μέ ειδικά προγράμματα, στην πλατιά μάζα, μέ τή βοήθεια πάντα φίλων τους.

«Έτσι, τό πρωτότυπο αυτό μουσείο τής Σκύρου, είναι ένας ζωντανός οργανισμός μέ πολλές μορφές δραστηριότητες. Οι φίλοι καί συνεργάτες των Φαλτάιτς, ζούν κοινοδιακή ζωή μέσα στο άρχοντικό τό καλοκαίρι, ξεναγώντας τους 30.000 επισκέπτες, πού περνάνε κάθε χρονιά από κεί, ενώ τό χειμώνα φέρνουν στο εμπόριο είδη τής τέχνης τους, αντίγραφα τής σκυριακής καί οργανώνουν εκθέσεις, σεμινάρια ή διαλέξεις, γύρω από τό αντικείμενο τής δουλειάς τους.

«Εδώ, ή παράδοση καί ή αι-

Έκει, αντίθετα, είναι συγκεντρωμένα καί έκτεθειμένα όλα τά στοιχεία τής καθημερινής ζωής, τής Ιστορίας, τής τέχνης καί του λόγου, πού σύνθεσαν τό ζωτικό Ιστορικό, κοινωνικό καί πολιτιστικό περιβάλλον, όπου γεννήθηκαν καί κινήθηκαν οι Σκυριανοί.

Από τό 1964, πού Ιδρύθηκε τό Μουσείο Φαλτάιτς, περιέλαβε άρχικά τρεις λαογραφικές - Ιστορικές συλλογές τής Σκυριακής Ιστορίας καί πολιτισμού, τής παραδοσιακής οικονομίας του ελληνικού χώρου καί σπάνιων εκδόσεων καί έγγραφών.

Τό «Σκυριανό σπίτι» δρίσκειται σέ ιδιαίτερη αίθουσα του μουσείου καί διατηρείται στην πιό γνήσια παραδοσιακή του μορφή, μέ τό «εσφά», τόν «άποκρέββατο», τους καναπέδες, τό «μπουλμέ», τά ράφια, γεμάτα από κάθε λογής πολύτιμα βάζα καί Ιδιόμορφα κεραμικά, τόν «πάγκο» καί τό «εστραμνουστάπι».

«Έγγραφα από τή βυζαντινή περίοδο, σπάνιες εκδόσεις του 16ου — 19ου αιώνα, κείμενα του ελληνικού διαφωτισμού, έκτίθενται στο μουσείο, μαζί μέ 3.000 αντικείμενα καί έργα λεία, πού αναπαριστούν τήν ελληνική παραδοσιακή οικονομία, πρωτογενή καί δευτερογενή.

Τέλος, από τά εκθέματα, έν διαφέρον παρουσιάζουν οι Σκυριακές φορεσιές όλων των κοινωνικών τάσεων, τά μικροξυλόγλυπτα, τά είδη μεταλλοτεχνίας, τά ύφαντά, τά κεραμικά καί τά κοσμήματα.

Οι ομάδες εργασίας καί ή κοινοδιακή ζωή

Ιδιόρρυθμος, τελείως, είναι καί ο τρόπος λειτουργίας του Μουσείου Φαλτάιτς. Από τό καλοκαίρι του '78 συστηματοποιήθηκε ο θεσμός των ομάδων εργασίας, ανθρώπων πού έθελοντικά βοηθούν γιά τις άνάγκες του μουσείου, τήν περίοδο τής τουριστικής αίχμης.

Αργότερα, όλοι αυτοί, όρ-

δρουν σαν ομάδα, μέ κοινοδιακή οργάνωση καί συνείδηση. Συμμετέχουν έναλλακτικά στους συγκεκριμένους τομείς δουλειάς του Μουσείου καί του Κοινόβιου, αναφέρει τό δελτίο του Μουσείου. Κι ακόμα, τέλος, παίρνουν μέρος, κάθε καλοκαίρι, στα σεμινάρια πού διοργανώνονται γιά τή μελέτη του Ιστορικού καί πολιτιστικού υπόβαθρου των συλλογών του Μουσείου.

★

Τό χειμώνα, ή δουλειά δέν άτονεί. Μέ κέντρο τό «εστέκι» τους στην Αθήνα, οι Φαλτάιτς επανειλημμένα οργάνωσαν εκθέσεις υλικού γιά τό Σκυριανό καρναβάλι, σέ συνεργασία μέ τήν «Ελληνική Φιλοσοφική Έταιρεία, μέ στόχο, τή διάδοση του πατροπαράδοτου τρόπου τέλεσης τής γιορτής.

«Εξάλλου, τό «Καλλιτεχνικό Έργαστήρι» τους, παράγει καί πουλάει φορέματα καί διακοσμητικά, εφαρμόζοντας, όπως έξηγούν οι ίδιοι, τις θεωρητικές κατακτήσεις των μελών του καί, μεταφέροντας παραδοσιακά μοτίβα σέ νέα είδη, πού άνταποκρίνονται στις άνάγκες τής ζωής.

«Η συνέχιση τής πολιτιστικής μας παράδοσης, ύποστηρίζει ο Μάνος Φαλτάιτς, δέν είναι ούτοπία ή τουριστική άτραξιόν, αλλά ή πιό δυνατή βάση γιά εμπνεύσεις καί δημιουργίες, πού θα κάνουν τή ζωή μας πιό όμορφη».

Αυτή τήν όμορφη άναζητούν καί τά παιδιά πού μαζεύονται στο μουσείο τό καλοκαίρι, μέ τις αρχαϊκές τους χλαμύδες. Όταν γυρίσουν από τή Σκύρο, θα γράφουν στο δελτίο τους: «Ζούσαμε πραγματικά. Μας ένωναν κοινές ιδέες, μιá κοινή δρόση, μιá κοινή ζωή... Η χειρωνακτική δουλειά μας, ήταν άπόλυτα δεμένη μέ τήν πνευματική καί τήν ψυχαγωγία...».

ΣΤΟ ΑΙΓΑΙΟ ΜΕ ΧΑΛΜΥΝΑ

Η ΑΥΓΗ • ΚΥΡΙΑΚΗ 25 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1981

ΓΙΑΝΝΑΣ ΚΙΚΗ

Τό Μουσείο Φαλτάπης, στον «Παληόπυργο» της Σκύρου.

Τό Λαογραφικό μουσεϊο - κοινόβιο στήν Σκύρο

Η ΑΥΓΗ

ΚΥΡΙΑΚΗ 25 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1981

Οι ομάδες εργασίας και η κοινοβιακή ζωή

«Ιδιόρρυθμος, τελείως, είναι και ο τρόπος λειτουργίας του Μουσείου Φαλτάις. Από το καλοκαίρι του '78 συστηματικοί ήρθαν ο θεσμός των ομάδων εργασίας, ανθρώπων που έθελοντικά βοηθούν για τις ανάγκες του μουσείου, την περίοδο της τουριστικής αιχμής.

«Αργότερα, όλοι αυτοί, οργανώθηκαν και έζησαν κοινοβιακή ζωή μέσα στο άρχοντικό, καλύπτοντας με δικά τους έξοδα τη διαμονή τους. Ντύθηκαν, μοιόμορφα, τις αρχαϊκές στολές του Φαλτάις και πέρασαν το καλοκαίρι μαζί, σαν μία οι κογένεια.

«Ο θεσμός αυτός των ομάδων εργασίας ήταν πρωτοποριακός και, περίεργος ταυτόχρονα. Οι φίλοι του Μουσείου, χώρισαν το χρόνο τους στο «Κοινόβιο» σε δεκαπενθήμερα δουλειάς και ασχολήθηκαν με την απογραφή και συντήρηση του υλικού, την ξενάγηση, την ίδρυση βιβλιοθήκης. «Συνδύσαν τις διακοπές τους, όπως λέει ο Μ. Φαλτάις, με την πρακτική εκπαίδευση στον τόπο οργάνωσης και λειτουργίας ενός ζωντανού Μουσείου, διαρκώς αναπτυσσόμενου».

«Τα μέλη λειτουργούν και βρούν σαν ομάδα, με κοινοβιακή οργάνωση και συνείδηση. Συμμετέχουν εναλλακτικά στους συγκεκριμένους τομείς δουλειάς του Μουσείου και του Κοινόβιου», αναφέρει το δελτίο του Μουσείου. Κι ακόμα, τέλος, παίρνουν μέρος, κάθε καλοκαίρι, στα σεμινάρια που διοργανώνονται για τη μελέτη του ιστορικού και πολιτιστικού υπόβαθρου των συλλογών του Μουσείου.

Το χειμώνα, η δουλειά δεν άτονει. Με κέντρο το «στέκι» τους στην Αθήνα, οι Φαλτάις επανειλημμένα οργάνωσαν εκθέσεις υλικού για το Σκυριανό καρναβάλι, σε συνεργασία με την «Ελληνική Φιλοσοφική Έταιρεία, με στόχο, τη διάσωση του πατροπαράδοτου τρόπου τέλεσης της γιορτής.

«Εξάλλου, το «Καλλιτεχνικό Έργαστήριο» τους, παράγει και πουλάει φορέματα και διακοσμητικά, εφαρμόζοντας, όπως έξηγούν οι ίδιοι, τις θεωρητικές κατακτήσεις των μελών του και, μεταφέροντας παραδοσιακά μοτίβα σε νέα είδη, που ανταποκρίνονται στις ανάγκες της ζωής.

«Η συνέχιση της πολιτιστικής μας παράδοσης, ύποστηρίζει ο Μάνος Φαλτάις, δεν είναι ούτοπια ή τουριστική άτραξιόν, αλλά η πιο δυνατή βάση για έμπνευσεις και δημιουργίες, που θα κάνουν τη ζωή μας πιο όμορφη».

Αυτή την όμορφη αναζήτουν και τα παιδιά που μαζεύονται στο μουσείο το καλοκαίρι, με τις αρχαϊκές τους χλαμύδες. «Όταν γυρίσουν από τη Σκύρο, θα γράφουν στο δελτίο τους: «Ζούσαμε πραγματικά. Μας έκαναν κοινές ιδέες, μία κοινή δράση, μία κοινή ζωή... «Η χειρωνακτική δουλειά μας, ήταν απόλυτα δεμένη με την πνευματική και την ψυχαγωγία...».

ΣΤΟ ΑΙΓΑΙΟ ΜΕ ΧΛΑΜΥΔΑ

ΣΤΕΓΑΣΜΕΝΟ στο αρχοντικό της παλιάς Σκυριανής οικογένειας των Φαλτάιτς που οι ρίζες της χάνονται στο Βυζάντιο, το ομώνυμο Λαογραφικό Μουσείο δεσπόζει το βορειοανατολικό άκρο της Σκύρου, χτισμένο πάνω στο μεγαλύτερο Πύργο των πανάρχαιων πελασγικών τειχών του

νησιού.

ΦΟΡΤΩΜΕΝΟ το μύθο και την ιστορία της Σκύρου, το σημερινό μουσείο Φαλτάιτς, αποκαλύπτει, μέσα από την κοινοβιακή ζωή των φίλων του και φίλων του νησιού, μια νέα θεώρηση της αισθητικής παράδοσης.

Στήν πλευρά του λόφου της Ακρόπολης της Σκύρου, ανεβαίνοντας από τη θάλασσα και, πριν μπει στην πόλη, ο επισκέπτης έντυπωσιάζεται από την επιδελτικότητα του Λαογραφικού Μουσείου, παλιού αρχοντικού της οικογένειας των Φαλτάιτς.

Λίγο αργότερα, θά μείνει άφωνος από τις σιλουέτες που βλέπει να κινούνται γύρω και μέσα στο Μουσείο, φηγούρες ασκητικές, ανθρώπων ντυμένων με αρχαϊκές χλαμύδες και φορέματα. Πολλούς από τους φίλους του Μουσείου, που το καλοκαίρι συναντά κανείς στο κοινόβιο που έχουν οργανώσει, τους ξαναβρίσκουμε και στο χειμωνιάτικο στέκι τους στην Αθήνα, με τις ίδιες φορεσιές και το ίδιο πάθος για την παράδοση. Γύρω τους, ένας κόσμος δλόκληρος, φτιαγμένος από επιπλά, κεντίδια, κάδρα, φορεσιές, σταμπωτά άκυριανά, πού πνίγουν και το αρχοντικό στο νησί και το γραφείο τους στην Αθήνα.

Το πρώτο «ζωντανό» μουσείο στην Ελλάδα

Πρωτεργάτης και εμπνευστής του σημερινού Μουσείου στη Σκύρο, ο Μάνος Φαλτάιτς, γόνος της παλιάς αρχοντικής οικογένειας, βραβεύτηκε το 1976 με το πρώτο βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών για το λαογραφικό του έργο.

«Με το Μουσείο Φαλτάιτς, μάς λέει ο ιδρυτής του, καθιερώνεται στην Ελλάδα ο θεσμός των νεότερων, τοπικών μουσείων, που για αποστολή τους έχουν όχι μόνο τη μουσειακή φύλαξη και συντήρηση, αλλά τη βίωση της παράδοσης από τους επισκέπτες τους. «Η βίωση αυτή, σημαίνει πέρασμα στη ζωή, όλων εκείνων των αξιών του παραδοσιακού πολιτισμού, που έχουν δυνατότητα προσαρμογής και ένταξης στη σύγχρονη κοινωνία.

«Έτσι γεννήθηκε, συνεχίζει ο Μάνος Φαλτάιτς, το πρώτο ζωντανό μουσείο στη χώρα μας, με στόχους του να ερμηνεύσει τα διάφορα στοιχεία της παραδοσιακής κληρονομιάς, να συγκεντρώνει και να προσβάλει το επιστημονικό του υλικό με ειδικά προγράμματα, στην πλατιά μάζα, με τη βοήθεια πάντα φίλων τους».

«Έτσι, το πρωτότυπο αυτό μουσείο της Σκύρου, είναι ένας ζωντανός οργανισμός με πολύμορφες δραστηριότητες. Οι φίλοι και συνεργάτες των Φαλτάιτς, ζουν κοινοβιακή ζωή μέσα στο αρχοντικό το καλοκαίρι, ξεναγώντας τους 30.000 επισκέπτες, που περνάνε κάθε χρονιά από κει, ενώ το χειμώνα φέρνουν στο εμπόριο είδη της τέχνης τους, αντίγραφα της σκυριακής και οργανώνουν εκθέσεις, σεμινάρια ή διαλέξεις, γύρω από το αντικείμενο της δουλειάς τους.

«Εδώ, η παράδοση και η αί-

σθητική κληρονομιά ενός νησιού, έγινε τρόπος ζωής και σκέψης.

Κι βωτός της παράδοσης του νησιού

Μέσα στο Μουσείο, κλείνεται η Ιστορία και η παραδοσιακός πολιτισμός της Σκύρου όλων των χρόνων, από τη μεταβυζαντινή μέχρι τη νεότερη περίοδο.

«Δέν είναι απλά ένα μουσείο της Σκυριακής λαϊκής τέχνης, μάς λέει ο Μάνος Φαλταίης, των έργων δηλαδή εκείνων που κατασκευάστηκαν από σκυριανά

χέρια και, καλύπτουν ένα μέρος μόνο από τη ζωή και τον πολιτισμό των κατοίκων του νησιού. Εκεί, αντίθετα, είναι συγκεντρωμένα και έκθεσιμα όλα τα στοιχεία της καθημερινής ζωής, της Ιστορίας, της τέχνης και του λόγου, που σύνθεσαν το ζωτικό ιστορικό, κοινωνικό και πολιτιστικό περιβάλλον, όπου γεννήθηκαν και κινήθηκαν οι Σκυριανοί».

«Από το 1964, που ιδρύθηκε το Μουσείο Φαλταίης, περιέλαβε αρχικά τρεις λαογραφικές - ιστορικές συλλογές της Σκυριακής Ιστορίας και πολιτισμού, της παραδοσιακής οικονομίας του ελληνικού χώρου και σπάνιων εκδόσεων και εγγράφων.

Το «Σκυριανό σπίτι» δρίσκεται σε ιδιαίτερη αίθουσα του μουσείου και διατηρείται στην πιο γνήσια παραδοσιακή του μορφή, με το «σφά», τον «άπο-κρέβδατε», τους καναπέδες, το «μπουλμέ», τα ράφια, γεμάτα από κάθε λογής πολύτιμα θάζα και ιδιόμορφα κεραμικά, τόν «πάγκο» και το «στραμνουςτά-τη».

«Εγγραφα από τη βυζαντινή περίοδο, σπάνιες εκδόσεις του 16ου — 19ου αιώνα, κείμενα του ελληνικού διαφωτισμού, εκτίθενται στο μουσείο, μαζί με 3.000 αντικείμενα και εργαλεία, που αναπαριστούν την ελληνική παραδοσιακή οικονομία, πρωτογενή και δευτερογενή.

Τέλος, από τα εκθέματα, ένδιαφέρον παρουσιάζουν οι Σκυριανές φορεσιές όλων των κοινωνικών τάξεων, τα μικροξυλόγλυπτα, τα είδη μεταλλοτεχνίας, τα ύφαντά, τα κεραμικά και τα κοσμήματα.

Οι ομάδες εργασίας και η κοινοβιακή ζωή

«Ιδιόρρυθμος, τελείως, είναι και ο τρόπος λειτουργίας του Μουσείου Φαλταίης. Από το καλοκαίρι του '78 συστηματοποιήθηκε ο θεσμός των ομάδων εργασίας, ανθρώπων που έθελοντικά βοηθούν για τις ανάγκες του μουσείου, την περίοδο της τουριστικής αιχμής.

«Αργότερα, όλοι αυτοί, οργανώθηκαν και έζησαν κοινοβιακή ζωή μέσα στο αρχοντικό, καλύπτοντας με δικά τους έξοδα τη διαμονή τους. Ντύθηκαν ομοιόμορφα, τις αρχαϊκές στολές του Φαλταίη και πέρασαν το καλοκαίρι, μαζί, σαν μία οι κογένεια.

«Ο θεσμός αυτός των ομάδων εργασίας ήταν πρωτοποριακός και, περίεργος ταυτόχρονα. Οι φίλοι του Μουσείου, χώρισαν το χρόνο τους στο «Κοινόβιο» σε δεκαπενθήμερα δουλειάς και άσχολήθηκαν με την απογραφή και συντήρηση του υλικού, την ξενάγηση, την ίδρυση βιβλιοθήκης. «Συνδύαζαν τις διακοπές τους, όπως λέει ο Μ. Φαλταίης, με την πρακτική εκπαίδευση στον τόπο οργάνωσης και λειτουργίας ενός ζωντανού Μουσείου, διαρκώς αναπτυσσόμενους.

«Τα μέλη, λειτουργούν και δρουν σαν ομάδα, με κοινοβιακή οργάνωση και συνείδηση. Συμμετέχουν έναλλακτικά στους συγκεκριμένους τομείς δουλειάς του Μουσείου και του Κοινόβιου», αναφέρει το δελτίο του Μουσείου. Κι ακόμα, τέλος, παίρνουν μέρος, κάθε καλοκαίρι, στα σεμινάρια που διοργανώνονται για τη μελέτη του ιστορικού και πολιτιστικού όπιδβαθρου των συλλογών του Μουσείου.

★

Το χειμώνα, η δουλειά δέν άτονεί. Με κέντρο το «στέκι» τους στην Αθήνα, οι Φαλταίη έπανελημμένα οργάνωσαν εκθέσεις υλικού για το Σκυριανό καρναβάλι, σε συνεργασία με την Ελληνική Φιλοσοφική Εταιρεία, με στόχο, τη διάσωση του πατροπαράδοτου τρόπου τέλεσης της γιορτής.

«Εξάλλου, το «Καλλιτεχνικό Έργαστήρι» τους, παράγει και πουλάει φορέματα και διακοσμητικά, εφαρμόζοντας, όπως έξηγούν οι ίδιοι, τις θεωρητικές κατακτήσεις των μελών του και, μεταφέροντας παραδοσιακά μοτίβα σε νέα είδη, που ανταποκρίνονται στις ανάγκες της ζωής.

«Η συνέχιση της πολιτιστικής μας παράδοσης, υπόστηρίζει ο Μάνος Φαλταίης, δέν είναι ούτοπία ή τουριστική άτραξιόν, αλλά ή πιο δυνατή βάση για έμπνεύσεις και δημιουργίες, που θα κάνουν τη ζωή μας πιο όμορφη».

Αυτή την όμορφη άναζητούν και τα παιδιά που μαζεύονται στο μουσείο πά καλοκαίρια, με τις αρχαϊκές τους χλαμύδες. Όταν γυρίσουν από τη Σκύρο, θα γράφουν στο δελτίο τους: «Ζούσαμε πραγματικά. Μας ένωσαν κοινές ιδέες, μια κοινή δράση, μια κοινή ζωή... Η χειωνακτική δουλειά μας, ήταν απόλυτα δεμένη με την πνευματική και την ψυχαγωγία...».

ΣΤΟ ΑΙΓΑΙΟ ΜΕ ΧΛΑΜΥΔΑ

ΣΤΕΓΑΣΜΕΝΟ στο αρχοντικό της παλαιάς Σκυριανής οικογένειας των Φαλτάιτς που οι ρίζες της χάνονται στο Βυζάντιο, το όμώνυμο Λαογραφικό Μουσείο δεσπόζει το βορειοανατολικό άκρο της Σκύρου, χτισμένο πάνω στο μεγαλύτερο Πύργο των πανάρχαιων πελασγικών τειχών του

νησιού.

ΦΟΡΤΩΜΕΝΟ το μύθο και την ιστορία της Σκύρου, το σημερινό μουσείο Φαλτάιτς, αποκαλύπτει, μέσα από την κοινοβιακή ζωή των φίλων του και φίλων του νησιού, μια νέα θεώρηση της αισθητικής παράδοσης.

Στην πλευρά του λόφου της Ακρόπολης της Σκύρου, ανεβαίνοντας από τη θάλασσα και, πριν μπει στην πόλη, ο επισκέπτης εντυπωσιάζεται από την επιβλητικότητα του Λαογραφικού Μουσείου, παλιού αρχοντικού της οικογένειας των Φαλτάιτς.

Λίγο αργότερα, θά μείνει άφωνος από τις σιλουέτες που βλέπει να κινούνται γύρω και μέσα στο Μουσείο, φιγούρες άσκητικές, ανθρώπων ντυμένων με αρχαϊκές χλαμύδες και φορέματα. Πολλούς από τους φίλους του Μουσείου, που το καλοκαίρι συναντά κανείς στο κοινόβιο που έχουν οργανώσει, τους ξαναδρίσκουμε και στο χειμωνιάτικο στέκι τους στην Αθήνα, με τις ίδιες φορεσιές και το ίδιο πάθος για την παράδοση. Γύρω τους, ένας κόσμος ολόκληρος, φτιαγμένος από επιπλα, κεντίδια, κάδρα, φορεσιές, σταμπωτά σκυριανά, που πνίγουν και το αρχοντικό στο νησί και το γραφείο τους στην Αθήνα.

Το πρώτο «ζωντανό» μουσείο στην Ελλάδα

Πρωτοεργάτης και εμπνευστής του σημερινού Μουσείου στη Σκύρο, ο Μάνος Φαλτάιτς, γόνος της παλαιάς αρχοντικής οικογένειας, βραβεύτηκε το 1976 με το πρώτο βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών για το λαογραφικό του έργο.

«Με το Μουσείο Φαλτάιτς, μας λέει ο ιδρυτής του, καθιερώνεται στην Ελλάδα ο θεσμός των νεότερων, τοπικών μουσείων, που για αποστολή τους έχουν όχι μόνο τη μουσειακή φύλαξη και συντήρηση, αλλά τη βίωση της παράδοσης από τους επισκέπτες τους. Η βίωση αυτή, σημαίνει πέρασμα στη ζωή, όλων εκείνων των αξιών του παραδοσιακού πολιτισμού, που έχουν δυνατότητα προσαρμογής και ένταξης στη σύγχρονη κοινωνία.

«Ετσι γεννήθηκε, συνεχίζει ο Μάνος Φαλτάιτς, το πρώτο ζωντανό μουσείο στη χώρα μας, με στόχους του να ερμηνεύσει τα διάφορα στοιχεία της παραδοσιακής κληρονομιάς, να συγκεντρώνει και να προβάλλει το επισημονικό του υλικό με ειδικά προγράμματα, στην πλατιά μάζα, με τη βοήθεια πάντα φίλων του».

«Ετσι, το πρωτότυπο αυτό μουσείο της Σκύρου, είναι ένας ζωντανός οργανισμός με πολλές μορφές δραστηριότητες. Οι φίλοι και συνεργάτες των Φαλτάιτς, ζουν κοινοβιακή ζωή μέσα στο αρχοντικό το καλοκαίρι, ξεναγώντας τους 30.000 επισκέπτες, που περνάνε κάθε χρονιά από εκεί, ενώ το χειμώνα φέρνουν στο εμπόριο είδη της τέχνης τους, αντίγραφα της σκυριανής και οργανώνουν εκθέσεις, σεμινάρια ή διαλέξεις, γύρω από το αντικείμενο της δουλειάς τους.

«Εδώ, η παράδοση και η αι-

σθητική κληρονομιά ενός νησιού, έγινε τρόπος ζωής και σκέψης.

Κιβωτός της παράδοσης του νησιού

Μέσα στο Μουσείο, κλείνεται η ιστορία και ο παραδοσιακός πολιτισμός της Σκύρου όλων των χρόνων, από τη μεταβυζαντινή μέχρι τη νεότερη περίοδο.

«Δέν είναι απλά ένα μουσείο της Σκυριανής λαϊκής τέχνης, μάς λέει ο Μάνος Φαλτάιτς, των έργων δηλαδή εκείνων που κατασκευάστηκαν από σκυριανά

χέρια και, καλύπτουν ένα μέρος μόνο από τη ζωή και τον πολιτισμό των κατοίκων του νησιού. Εκεί, αντίθετα, είναι συγκεντρωμένα και εκτεθειμένα όλα τα στοιχεία της καθημερινής ζωής, της ιστορίας, της τέχνης και του λόγου, που σύνθεταν το ζωτικό ιστορικό, κοινωνικό και πολιτιστικό περιβάλλον, όπου γεννήθηκαν και κινήθηκαν οι Σκυριανοί».

Από το 1964, που ιδρύθηκε το Μουσείο Φαλτάιτς, περιέλαβε αρχικά τρεις λαογραφικές - ιστορικές συλλογές: της Σκυριανής Ιστορίας και πολιτισμού, της παραδοσιακής οικονομίας του ελληνικού χώρου και σπάνιων εκδόσεων και εγγράφων.

Το «Σκυριανό σπίτι» θρίσκεται σε ιδιαίτερη αίθουσα του μουσείου και διατηρείται στην πιο γνήσια παραδοσιακή του μορφή, με το «σφά», τον «άποκρέβδατε», τους καναπέδες, το «μπουλμέ», τα ράφια, γεμάτα από κάθε λογής πολύτιμα βάζα και ιδιόμορφα κεραμικά, τον «πάγκο» και το «στραμνουςάτη».

«Εγγραφα από τη βυζαντινή περίοδο, σπάνιες εκδόσεις του 16ου — 19ου αιώνα, κείμενα του ελληνικού διαφωτισμού, εκτίθενται στο μουσείο, μαζί με 3.000 αντικείμενα και εργαλεία, που αναπαριστούν την ελληνική παραδοσιακή οικονομία, πρωτογενή και δευτερογενή».

Τέλος, από τα εκθέματα, ένδιαφέρον παρουσιάζουν οι Σκυριανές φορεσιές όλων των κοινωνικών τάξεων, τα μικροξυλόγλυπτα, τα είδη μεταλλοτεχνίας, τα ύφανα, τα κεραμικά και τα κοσμήματα.

Οι ομάδες εργασίας και η κοινοβιακή ζωή

Ιδιόρρυθμος, τελείως, είναι και ο τρόπος λειτουργίας του Μουσείου Φαλτάιτς. Από το καλοκαίρι του '78 συστηματοποιήθηκε ο θεσμός των ομάδων εργασίας, ανθρώπων που έθελοντικά βοηθούν για τις ανάγκες του μουσείου, την περίοδο της τουριστικής αίχμης.

Αργότερα, δλοι αυτοί, ορ-

γανώθηκαν και έζησαν κοινοβιακή ζωή μέσα στο άρχοντικό, καλύπτοντας με δικά τους έξοδα τη διαμονή τους. Ντύθηκαν όμοιόμορφα, τις αρχαϊκές στολές του Φαλτάιτς και πέρασαν το καλοκαίρι, μαζί, σαν μία οίκογένεια.

Ο θεσμός αυτός των ομάδων εργασίας ήταν πρωτοποριακός και, περίεργος ταυτόχρονα. Οι φίλοι του Μουσείου, χώρισαν το χρόνο τους στο «Κοινόβιο» σε δεκαπενθήμερα δουλειάς και άσχολήθηκαν με την απογραφή και συντήρηση του υλικού, την ξενάγηση, την ίδρυση βιβλιοθήκης. «Συνδύαζαν τις διακοπές τους, όπως λέει ο Μ. Φαλτάιτς, με την πρακτική εκπαίδευση στον τόπο οργάνωσης και λειτουργίας ενός ζωντανού Μουσείου, διαρκώς αναπτυσσόμενου».

«Τα μέλη, λειτουργούν και δρουν σαν ομάδα, με κοινοβιακή οργάνωση και συνείδηση. Συμμετέχουν εναλλακτικά στους συγκεκριμένους τομείς δουλειάς του Μουσείου και του Κοινόβιου», αναφέρει το δελτίο του Μουσείου. Κι ακόμα, τέλος, παίρνουν μέρος, κάθε καλοκαίρι, στα σεμινάρια που διοργανώνονται για τη μελέτη του ιστορικού και πολιτιστικού υπόβαθρου των συλλογών του Μουσείου.

★

Το χειμώνα, η δουλειά δεν άτονει. Με κέντρο το «εστέκι» τους στην Αθήνα, οι Φαλτάιτς επανειλημμένα οργάνωσαν εκθέσεις υλικού για το Σκυριανό καρναβάλι, σε συνεργασία με την Ελληνική Φιλοσοφική Εταιρεία, με στόχο, τη διάσωση του πατροπαράδοτου τρόπου τέλεσης της γιορτής.

Εξάλλου, το «Καλλιτεχνικό Έργαστήρι» τους, παράγει και πουλάει φορέματα και διακοσμητικά, εφομοζώντας, όπως έξηγούν οι ίδιοι, τις θεωρητικές κατακτήσεις των μελών του και, μεταφέροντας παραδοσιακά μοτίβα σε νέα είδη, που ανταποκρίνονται στις ανάγκες της ζωής.

«Η συνέχιση της πολιτιστικής μας παράδοσης, υπόστηρίξει ο Μάνος Φαλτάιτς, δεν είναι ούτοπία ή τουριστική άτραξιόν, αλλά η πιο δυνατή βάση για εμπνεύσεις και δημιουργίες, που θα κάνουν τη ζωή μας πιο όμορφη».

Αυτή την ομορφιά αναζητούν και τα παιδιά που μαζεύονται στο μουσείο τα καλοκαίρια, με τις αρχαϊκές τους χλαμύδες. Όταν γυρίσουν από τη Σκύρο, θα γράφουν στο δελτίο τους: «Ζούσαμε πραγματικά. Μας ένωσαν κοινές ιδέες, μια κοινή δράση, μια κοινή ζωή... Η χειρωνακτική δουλειά μας ήταν απόλυτα δεμένη με την πνευματική και την ψυχαγωγία...».

ΓΙΑΝΝΑΣ ΚΙΚΗ

Τό Μουσείο Φαλτάπης, στὸν «Παλιόπυργο» τῆς Σκύρου.

Τό Λαογραφικό μουσεῖο - κοινόβιο στήν Σκύρο

Η ΑΥΓΗ

ΚΥΡΙΑΚΗ 25 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1981

«Έτσι γεννήθηκε, συνεχίζει ο Μάνος Φαλταίης, το πρώτο ζωντανό μουσείο στη χώρα μας, με στόχους του να ερμηνεύσει τα διάφορα στοιχεία της παραδοσιακής κληρονομιάς, να συγκεντρώσει και να ποσοδώνει το επισημονικό του υλικό με ειδικά προγράμματα, στην πλατιά μάζα, με τη βοήθεια πάντα φίλων του».

«Έτσι, το πρωτότυπο αυτό μουσείο της Σκύρου, είναι ένας ζωντανός οργανισμός με πολλές μορφές δραστηριότητες. Οι φίλοι και συνεργάτες των Φαλταίης, ζουν κοινοβιακή ζωή μέσα στο αρχοντικό τό καλοκαίρι, ξεναγώντας τους 30.000 επισκέπτες, που περνάνε κάθε χρονιά από κεί, ενώ τό χειμώνα φέρνουν στο εμπόριο είδη της τέχνης τους, αντίγραφα της σκυριανής και οργανώνουν εκθέσεις, σεμινάρια ή διαλέξεις, γύρω από τό αντικείμενο της δουλειάς τους.

Έδώ, η παράδοση και η αισθητική κληρονομιά ενός νησιού, έγινε τρόπος ζωής και σκέψης.

Κι βωτός της παράδοσης του νησιού

Μέσα στο Μουσείο, κλείνεται η Ιστορία και ο παραδοσιακός πολιτισμός της Σκύρου όλων των χρόνων, από τη μεταβυζαντινή μέχρι τη νεότερη περίοδο.

«Δέν είναι απλά ένα μουσείο της Σκυριανής λαϊκής τέχνης, μάς λέει ο Μάνος Φαλταίης, των έργων δηλαδή εκείνων που κατασκευάστηκαν από σκυριανά

χέρια και, καλύπτουν ένα μέρος μόνο από τη ζωή και τον πολιτισμό των κατοίκων του νησιού. Εκεί, αντίθετα, είναι συγκεντρωμένα και εκτεθειμένα όλα τα στοιχεία της καθημερινής ζωής, της Ιστορίας, της τέχνης και του λόγου, που σύνθεταν τό ζωτικό ιστορικό, κοινωνικό και πολιτιστικό περιβάλλον, όπου γεννήθηκαν και κινήθηκαν οι Σκυριανοί».

Από τό 1964, που ιδρύθηκε τό Μουσείο Φαλταίης, περιέλαβε αρχικά τρεις λαογραφικές - ιστορικές συλλογές της Σκυριανής Ιστορίας και πολιτισμού, της παραδοσιακής οικονομίας του ελληνικού χώρου και σπάνιων εκδόσεων και εγγράφων.

Τό «Σκυριανό σπίτι» δρίσκεται σε ιδιαίτερη αίθουσα του μουσείου και διατηρείται στην πιο γνήσια παραδοσιακή του μορφή, με τό «σφός», τόν «άποκρέββατο», τούς καναπέδες, τό «μπουλιμέ», τὰ ράφια, γεμάτα από κάθε λογής πολύτιμα θάζα και ιδιόμορφα κεραμικά, τόν «πάγκο» και τό «στραμνουστάτη».

Εγγραφα από τη βυζαντινή περίοδο, σπάνιες εκδόσεις του 16ου — 19ου αιώνα, κείμενα του ελληνικού διαφωτισμού, έκτίθενται στο μουσείο, μαζί με 3.000 αντικείμενα και έργα-λεία, που αναπαριστούν την ελληνική παραδοσιακή οικονομία, πρωτογενή και δευτερογενή.

Τέλος, από τὰ εκθέματα, έν διαφέρουν παρουσιάζουν οι Σκυριανές φορεσιές όλων των κοινωνικών τάξεων, τὰ μικροξυλόγλυπτα, τὰ είδη μεταλλοτεχνίας, τὰ όφραντά, τὰ κεραμικά και τὰ κοσμήματα.

ΣΤΟ ΑΙΓΑΙΟ ΜΕ ΧΛΑΜΥΔΑ

ΣΤΕΓΑΣΜΕΝΟ στο άρχοντικό της παλιάς Σκυριανής οικογένειας των Φαλταίτς που οι ρίζες της χάνονται στο Βυζάντιο, το όμώνυμο Λαογραφικό Μουσείο δεσπόζει το βορειοανατολικό άκρο της Σκύρου, χτισμένο πάνω στο μεγαλύτερο Πύργο των πανάρχαιων πελασγικών τειχών του

νησιού.

ΦΩΡΤΩΜΕΝΟ το μύθο και την ιστορία της Σκύρου, το σημερινό μουσείο Φαλταίτς, αποκαλύπτει, μέσα από την κοινοβιακή ζωή των φίλων του και φίλων του νησιού, μια νέα θεώρηση της αισθητικής παράδοσης.

Στην πλευρά του λόφου της Ακρόπολης της Σκύρου, ανεβαίνοντας από τη θάλασσα και, πριν μπει στην πόλη, ο επισκέπτης έντυπωσιάζεται από την επιδελτικότητα του Λαογραφικού Μουσείου, παλιού άρχοντικού της οικογένειας των Φαλταίτς.

Λίγο αργότερα, θά μείνει άφωνος από τις σιλουέτες που θιλάει να κινούνται γύρω και μέσα στο Μουσείο, φιγούρες άσκητικές, ανθρώπων ντυμένων με αρχαϊκές χλαμύδες και φορέματα. Πολλούς από τους φίλους του Μουσείου, που το καλοκαίρι συναντά κανείς στο κοινόβιο που έχουν οργανώσει, τους ξαναβρίσκουμε και στο χειμωνιάτικο στέκι τους στην Αθήνα, με τις ίδιες φορεσιές και το ίδιο πάθος για την παράδοση. Γύρω τους, ένας κόσμος όλόκληρος, φτιαγμένος από έπιπλα, κεντήρια, κάδρα, φορεσιές, σταμπωτά όκυριανά, που πνίγουν και το άρχοντικό στο νησί και το γραφείο τους στην Αθήνα.

Το πρώτο «ζωντανό» μουσείο στην Ελλάδα

Πρωτοργάτης και έμπνευστής του σημερινού Μουσείου στη Σκύρο, ο Μάνος Φαλταίτς, γόνος της παλιάς άρχοντικής οικογένειας, βραβεύτηκε τό 1976 με τό πρώτο βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών για τό λαογραφικό του έργο.

«Μέ τό Μουσείο Φαλταίτς, μάς λέει ο ίδρυτής του, καθιερώνεται στην Ελλάδα ο θεσμός των νεότερων, τοπικών μουσείων, που για άποστολή τους έχουν όχι μόνο τη μουσειακή φύλαξη και συντήρηση, αλλά τη δίωση της παράδοσης από τους επισκέπτες τους. Η δίωση αυτή, σημαίνει πέρασμα στη ζωή, όλων εκείνων των αξιών του παραδοσιακού πολιτισμού, που έχουν δυνατότητα προσαρμογής και ένταξης στη σύγχρονη κοινωνία.

Οι ομάδες εργασίας καί η κοινοβιακή ζωή

*Ιδιόρρυθμος, τελείως, είναι και ο τρόπος λειτουργίας του Μουσείου Φαλτάις. Από το καλοκαίρι του '78 συστηματοποιήθηκε ο θεσμός των ομάδων εργασίας, ανθρώπων που έθελοντικά δοθούν για τις ανάγκες του μουσείου, την περίοδο της τουριστικής αιχμής.

Αργότερα, όλοι αυτοί, οργανώθηκαν και έζησαν κοινοβιακή ζωή μέσα στο άρχοντικό, καλύπτοντας με δικά τους έξοδα τη διαμονή τους. Ντύθηκαν όμοιομορφα, τις αρχαϊκές στολές του Φαλτάις και πέρασαν το καλοκαίρι, μαζί, σαν μια οι κογένεια.

*Ο θεσμός αυτός των ομάδων εργασίας ήταν πρωτοποριακός και, περίεργος ταυτόχρονα. Οι φίλοι του Μουσείου, χώρισαν το χρόνο τους στο «Κοινόβιο» σε δεκαπενθήμερα δουλειάς και ασχολήθηκαν με την άπογραφή και συντήρηση του υλικού, την ξεκάγηση, την ίδρυση βιβλιοθήκης. «Συνδύασαν τις διακοπές τους, όπως λέει ο Μ. Φαλτάις, με την πρακτική εκπαίδευση στον τόπο οργάνωσης και λειτουργίας ενός ζωντανού Μουσείου, διαρκώς αναπτυσσόμενου».

«Τα μέλη λειτουργούν και δρουν σαν ομάδα, με κοινοβιακή οργάνωση και συνείδηση. Συμμετέχουν έναλλακτικά στους συγκεκριμένους τομείς δουλειάς του Μουσείου και του Κοινόβιου», αναφέρει το δελτίο του Μουσείου. Κι ακόμα, τέλος, παίρνουν μέρος, κάθε καλοκαίρι, στα σεμινάρια που διοργανώνονται για τη μελέτη του ιστορικού και πολιτιστικού υπόβαθρου των συλλογών του Μουσείου.

Το χειμώνα, η δουλειά δεν άτονει. Με κέντρο το «εστέκι» τους στην Αθήνα, οι Φαλτάις επανειλημμένα οργάνωσαν εκθέσεις υλικού για το Σκυριανό καρναβάλι, σε συνεργασία με την «Ελληνική Φιλοσοφική Έταιρεία, με στόχο, τη διάσωση του πατροπαράδοτου τρόπου τέλεσης της γιορτής.

Εξάλλου, το «Καλλιτεχνικό Έργαστήριο» τους, παράγει και πουλάει φορέματα και διακοσμητικά, εφαρμόζοντας, όπως εξηγούν οι ίδιοι, τις θεωρητικές κατακτήσεις των μελών του και, μεταφέροντας παραδοσιακά μοτίβα σε νέα είδη, που ανταποκρίνονται στις ανάγκες της ζωής.

«Η συνέχιση της πολιτιστικής μας παράδοσης, ύποστηριξη ο Μάνος Φαλτάις, δεν είναι ούτοπια ή τουριστική άτραξιόν, αλλά η πιο δυνατή βάση για έμπνευσεις και δημιουργίες, που θα κάνουν τη ζωή μας πιο όμορφη».

Αυτή την ομορφιά αναζητούν και τα παιδιά που μαζεύονται στο μουσείο τα καλοκαίρια, με τις αρχαϊκές τους χλαμύδες. Όταν γυρίσουν από τη Σκύρο, θα γράφουν στο δελτίο τους: «Ζούσαμε πραγματικά. Μας έβριαν κοινές ιδέες, μια κοινή δράση, μια κοινή ζωή... Η χειρωνακτική δουλειά μας, ήταν απόλυτα δεμένη με την πνευματική και την ψυχαγωγία...».

ΓΙΑΝΝΑ ΚΙΚΗ

ΠΟΥΥΣΕΙΟ ΦΑΛΤΑΙΤΣ- ΣΚΥΡΟΣ- ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΣΚΥΡΟΥ
Γραφεΐα 'Αθήνας - ΧΑΡΙΛΑΟΥ ΤΡΙΚΟΥΠΗ 75
Τηλ. 3.605.463

ΔΕΛΤΙΟ ΕΝΗΠΕΡΩΣΗΣ- Ι- ΔΕΚΑΡΙΣ 1979

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΓΙΑ ΤΟ ΤΡΙΩΔΙ
ΣΥΣΧΕΤΙΚΗ ΕΚΔΕΣΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΟΥ ΜΑΝΟΥ
ΦΑΛΤΑΙΤΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΑΡΧΙΚΗ ΨΗΦΙΑ ΤΟΥ ΚΑΡΝΑΒΑΛΙΟΥ

Τό ΠΟΥΥΣΕΙΟ ΦΑΛΤΑΙΤΣ, στά πλαίσια τοῦ εἰδικοῦ προγράμματός του γιά τή διερεύνηση τῆς ἱστορικῆς προέλευσης καί ἀρχικῆς σημασίας τοῦ Καρναβαλι-
οῦ- πού καθιέρωσε ἀπό πέρσι μέ ἐπιστημονικές ἀνακοινώσεις καί ἐκθεση
φωτογραφιῶν καί σύμβολων στούς χώρους του στή Σκῦρο- ὀργανώνει φέτος,
σέ συνεργασία μέ τήν 'Ελληνική Φιλοσοφική 'Εταιρεία, τό 'Αμερικάνικο
Κολλέγιο 'Αγίας Παρασκευῆς καί τήν 'Ιστορική καί Λογογραφική 'Εταιρεία
Σκύρου, ἀντίστοιχες ἐκδηλώσεις στήν 'Αθήνα, προκειμένου νά ἐνημερωθοῦν
περισσότεροι ἀπό τούς ἀσχολούμενους μέ τό θέμα ἄμεσα ἢ ἔμμεσα, εἰδι-
κοί καί ἐνδιαφερόμενοι, (λογογράφοι- κοινωνιολόγοι- ἐθνολόγοι- θρησκευτι-
ολόγοι- ἀρχαιολόγοι- ἱστορικοί- κλπ).

Τό πρόγραμμα περιλαμβάνει ἐκθεση φωτογραφιῶν, πού θά γίνῃ ἀρχικά στά
γραφεῖα τῆς 'Ελληνικῆς Φιλοσοφικῆς 'Εταιρείας (δόξος 'Επταχάλκου 9-στό
Θησεῖο- σταθμός ἡλεκτρικοῦ, ἀπέναντι ἀπό τήν ἐκκλησία τοῦ 'Αγίου 'Αθανασί-
ου) τή Δευτέρα (9) Τετάρτη (21) καί Παρασκευή (23) Φλεβάρη καί θά εἶναι
ἐλεύθερη στό κοινό ἀπό τίς 6-9 μ.μ. 'Η ἴδια ἐκθεση, θά ὀργανωθῇ καί
στό 'Αμερικάνικο Κολλέγιο Θηλέων 'Αγίας Παρασκευῆς (στά πλαίσια τοῦ ἔ-
τους 'Ελληνικῆς παράδοσης, πού καθιέρωσε φέτος τό 'Υπουργεῖο Παιδείας)
τή Δευτέρα (26) Πρίτη (27) καί Τετάρτη (28) Φλεβάρη, ἀπό τίς 9.30 π.μ. ἕως
τίς 4.30 μ.μ. γιά τίς μαθήτριες τοῦ Κολλέγιου καί τό Κοινό.

Παράλληλα μέ τήν ἐκθεση, ὁ Κοινωνιολόγος καί Λογογράφος Μάνος Φαλτάιτς,
θά κάνει ἐπιστημονική ἀνακοίνωση τήν Τετάρτη 21 Φλεβάρη στίς 7.30 μ.μ.

στά γραφεῖα τῆς 'Ελληνικῆς Φιλοσοφικῆς 'Εταιρείας, πάνω στήν προβλημα-
τική τῆς καταγωγῆς καί ἀρχικῆς σημασίας τοῦ Καρναβαλιού, ἀναλύοντας ἰ-
διαίτερα τά ἑξῆς θέματα:

α- Τήν χωρική ἔκταση τοῦ Καρναβαλιού

β- Τήν διαχρονική του διάσταση

γ- Τά κοινά παραδοσιακά τυπικά Καρναβαλικά σύμβολα μασκοφορία- κουδου-
νοφορία- τραγομορφισμός- ραβδοφορία κλπ)

δ- Τίς πρωτογενεῖς τοτεμικές λατρεῖες τοῦ Πάνου, Ἀρμωνα, Βάαλ κλπ.

ε- Τίς σχέσεις τῶν σημερινῶν καρναβαλικῶν ἐπιβιώσεων μέ τίς πάρα πά-
νω λατρεῖες καί ἰδιαίτερα τοῦ Πάνου.

στ- Τίς ἱστορικές σχέσεις τοῦ ἀρχέγονου δρώμενου, ἀπό τά ἀρχαιοελληνι-

κά Κρόνοια, τὰ Ρωμαϊκά Σατουρνάλια, τὰ Διονύσια κλπ. μέχρι σήμερα.

Ἡ ἀνακοίνωση θά γίνη σέ συνάρτηση μέ τό ἐκθεσιακό ὑλικό, ἔτσι ὥστε νά δωθῇ πληρέστερη καί σαφέστερη ἡ εἰκόνα τῶν θεμάτων πού σχετίζονται ἄμεσα ἢ ἔμμεσα μέ τό Καρναβάλι ἀπό πλευρᾶς καταγωγῆς καί ἀρχικῆς σημασίας.

Ἡ ἐκθεση, ἐκτός ἀπό τὰ καρναβαλικά σύμβολα (κουδούνια- ραβδιά- μάσκες-) στηρίζεται βασικά σέ περισσότερες ἀπό 1.000 φωτογραφίες, ἀπό Ἑλληνικά καί ξένα Καρναβάλια, ἀναπαραστάσεις τοτεμικῶν σύμβολων, ἀρχαιοελληνικές ἀπεικονίσεις σκηνῶν πού συνδέονται ἄμεσα ἢ ἔμμεσα μέ τό Καρναβάλι, διασυνδέοντας ἔτσι τὰ ἐπί μέρους θέματα τῆς τιθέμενης προβληματικῆς. Τό φωτογραφικό ὑλικό καί τὰ σύμβολα πού θά ἐκτεθοῦν, ἀνήκουν στό Μουσεῖο Φαλτάιτς.

Οἱ πάρα πάνω ἐκδηλώσεις, ἀποβλέπουν στή συνειδητοποίηση τῆς ἀνάγκης διαφύλαξης καί διάσωσης τοῦ πατροπαράδοτου τρόπου τέλεσης τῆς γιορτῆς, ἀπό τὰ νεοεγεννῆ καί ἄσχετα στοιχεῖα, πού ὁδηγοῦν στόν ἀποπροσανατολισμό καί ἐκφυλισμό τῶν ἀρχέγονων πρότυπων, καί παράλληλα, νά δώσουν ἀπάντηση σέ μιᾶ σειρά ἀπό ἐπί μέρους ἐπιστημονικά ζητήματα, πού συνδέονται ἄμεσα ἢ ἔμμεσα μέ τό Καρναβάλι, ἐπειδὴ ἡ Ἀποκριά, δέν ἔχει μόνο μεγάλο ψυχγωγικό, "ψαλκlorικό" καί τουριστικό ἐνδιαφέρον.

Στήν πραγματικότητα, ἔχει ἐπίσης καί μέγιστο- στήν κυριολεξία τῆς λέξης- ἐπιστημονικό ἐνδιαφέρον.

Ἡ πανάρχαια, προ-διονυσιακή της προέλευση καί ἐκτεταμένη τέλεση τῆς γιορτῆς, πού τῆς δίνει σχεδόν οἰκουμενικό χαρακτήρα, τήν τοποθετεῖ σάν ἓνα ἀπό τὰ πιο μεγάλα καί σπουδαῖα ἐπιστημονικά προβλήματα- κλειδιά, πού ἡ λύση του, θά δώσῃ ἀπάντηση σέ σημαντικά καί μεγάλα ἐρωτήματα στό χῶρο τῆς θρησκειολογίας, (τίς τοτεμικές λατρεῖες καί ἰδιαίτερα τοῦ Πάνα) τῆς Ἑθνολογίας, τῆς παγκόσμιας πρωτοϊστορίας, τῆς καταγωγῆς τῆς τραγωδίας, τῆς σάτιρας, τοῦ θεάτρου κλπ. γιατί πολλά μεγάλα- ἄλυτα ὡς τώρα- ἐπιστημονικά ἐρωτηματικά τῆς πρωτοϊστορίας- ἰδιαίτερα ὅλων τῶν Ἰνδο-Εὐρωπαϊκῶν λαῶν-, συνδέονται ἄμεσα ἢ ἔμμεσα μέ τό πανάρχαιο καί σχεδόν οἰκουμενικό δρώμενο τῆς ἀποκριᾶς.

Σχέδιο προγράμματος, πολιτιστικής και κοινωνικής ανάπτυξης παραμεθορίων περιοχών, υπό την αιγίδα της Αγροτικής Τραπέζης Ελλάδος.

Υπό Μάνου Φαλτάιτς

ΜΕΡΟΣ Α'

Σκοπός

Φορέας

Οργανωτικό πλαίσιο

Τομείς δράσεως

Σκοπός

Σκοπός του προγράμματος είναι, η πολιτιστική και κοινωνική αναμόρφωση και ανάπτυξη των Κοινοτήτων των παραμεθορίων Ελληνικών περιοχών - με προοπτική την σύν τω χρόνω επέκτασή του σε όλους τους νομούς της χώρας - προκειμένου να αμβλυνθούν οι υπάρχουσες σχετικές αποστάσεις μεταξύ αστικών κέντρων και χωριών, και να εξελιχθούν οι Κοινότητες σταδιακά, από απλούς παθητικούς αποδέκτες των επιδράσεων των πόλεων και ιδιαίτερα της πρωτεύουσας, σε ζωντανούς κοινωνικούς και πολιτιστικούς οργανισμούς, στηριζόμενους στην αποκέντρωση και αυτοδυναμία τους.

Φορέας

Κύριο φορέα του προγράμματος θα αποτελέσει η νεολαία των Κοινοτήτων, με την κατά τό δυνατόν γενική της συμμετοχή και συλλογικά εκφραζόμενη, βοηθούμενη από τους κρατικούς και ιδιωτικούς συλλογικούς και ατομικούς πολιτιστικούς και κοινωνικούς φορείς κάθε Κοινότητας.

Οργανωτικό πλαίσιο

Το οργανωτικό και λειτουργικό πλαίσιο του φορέα και του όλου προγράμματος, θα αποτελούν τα "Κοινοτικά Πολιτιστικά Κέντρα", υπό την αιγίδα της Αγροτικής Τραπέζης Ελλάδος, που θα έχει και την ευθύνη της οργάνωσης, λειτουργίας και ανάπτυξής τους.

Τομείς δράσεως

Τά " Κοινοτικά Πολιτιστικά Κέντρα", θά αποτελοῦν τό ἐπίκεντρο τῆς ὅλης πολιτιστικῆς καί κοινωνικῆς ζωῆς τῆς Κοινότητος.

Οἱ τομεῖς δράσεώς τους, θά καλῶνται τά ἑξῆς:

I- Τομεῖς σύγχρονου πολιτισμοῦ καί ἐπιμόρφωσης

- Ὁργάνωση καί λειτουργία Κοινοτικῆς Βιβλιοθήκης
- " " " " Πινακοθήκης
- " " " Κοινοτικοῦ θιάσου
- " Μορφωτικῆς καί ψυχαγωγικῆς κινηματογραφικῆς λέσχης
- " Διαλέξεων
- " Σεμιναρίων
- " Λαϊκοῦ Πανεπιστημίου
- " δισκοθήκης

Κλπ

2- Τομεῖς Κοινοτικοῦ Λαϊκοῦ Πολιτισμοῦ

- Δημιουργία τοπικοῦ ἱστορικοῦ καί λαογραφικοῦ μουσείου
- Μελέτη καί διατήρηση τῶν τοπικῶν ἡθῶν καί ἐθίμων (πανηγύρια, φυσιολατρικῆς ἐκδηλώσεις καί ἐορτές, ἀποκριές κλπ)
- Δημιουργία τοπικοῦ μουσικοῦ συγκροτήματος
- Δημιουργία Κοινοτικῆς χορωδίας
- Δημιουργία Κοινοτικῆς χορευτικῆς ὁμάδας
- Διατήρηση καί ἀξιοποίηση τῶν ἀρχιτεκτονικῶν, ἱστορικῶν κλπ. μνημείων
- Δημιουργία ἀρχείου ἐγγράφων, φωτογραφειῶν, τραγουδιῶν, λαλιᾶς κλπ.

3- Τομεῖς κοσμητείας τοπίου

- Διατήρηση τοῦ τοπικοῦ χρώματος
- Καλλωπισμός τῆς Κοινότητος
- Δημιουργία Κοινοτικῶν πάρκων, δεινδροστοιχειῶν κλπ

4- Τομεῖς ψυχαγωγίας καί κοινωνικῶν ἐκδηλώσεων

- Ὁργάνωση ἐορταστικῶν ἐκδηλώσεων (χορῶν, συνεστιάσεων κλπ)
- Ὁργάνωση φυσιολατρικῶν ἐορτῶν
- Ἀνάπτυξη τοῦ ἐκδρομισμοῦ καί περιηγητισμοῦ

Κλπ

5- Τομέας άθλητισμού

- Όργάνωση ποδοσφαιρικής ομάδας
 - Όργάνωση ομάδας βόλεϋ
 - " " μπάσκετ
 - " " πίνγκ- πόνγκ
 - Ανάπτυξη του κλασικού άθλητισμού
- Κλπ

ΜΕΡΟΣ Β

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΕΣ ΦΑΣΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Α. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΦΑΣΗ

- Επιλογή χωριών
- Εκτίμηση του έμφυχου ύλικου
- Εξεύρεση καταλλήλων κτιρίων

Επιλογή χωριών

- Κριτήρια επιλογής:

- Κέντρο έλξης των γύρω χωριών (οικονομικά, πολιτιστικά κλπ)
- Πληθυσμός άνω των 1500 κατοίκων
- Ύπαρξη γυμνασίου ή ημιγυμνασίου
- Κανονική πληθυσμιακή πυραμίδα

Εκτίμηση του έμφυχου ύλικου

- Μελέτη της εθνολογικής σύνθεσης του πληθυσμού
- Μελέτη της κοινωνικο-επαγγελματικής σύνθεσης του πληθυσμού
- Μελέτη της υπάρχουσας πολιτιστικής και κοινωνικής κατάστασης
- Ιδιαίτερη έρευνα σέ ότι αφορά τή νεολαία

°Εξεύρεση καταλλήλων κτιρίων γιὰ μετατροπή τους σέ πολιτιστικά κέντρα

Κριτήρια ἐπιλογῆς:

- Μέγεθος
- Κατάσταση ἀπὸ πλευρᾶς ἐμφάνισης, χώρων, συντήρησης κλπ
- °Αντιπροσωπευτικὴ τοπικὴ ἀρχιτεκτονικὴ
- Δυνατότητες δωρεὰν παραχώρησης ἢ φτηνῆς ἐνοικίaseς

(°Η ἐπιλογή θά γίνῃ μεταξὺ τῶν μεγάλων παλαιῶν κτιρίων ποὺ δέν χρησιμοποιοῦνται- παλαιὰ ἀρχοντικά, σχολεῖα, δημόσια κτίρια κλπ, προκειμένου νὰ ἐξασφαλιστῇ ἀρκετὸς χώρος γιὰ τὴν κάλυψη τῶν ποικίλων δραστηριοτήτων τῶν κέντρων) Κατὰ τὴν ἐκτίμηση καταλληλότητας θά ληφθῇ ὑπόψιν καὶ ὁ προϋπολογισμὸς δαπανῶν γιὰ τίς ἀπαραίτητες ἐπισκευές καὶ διαμορφώσεις)

Β°

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΦΑΣΗ

- °Εξασφάλιση κτιρίου
- Διαμόρφωση κτιρίου
- °Εξοπλισμὸς κτιρίου
- Διακόσμηση κτιρίου
- °Οργάνωση λειτουργίας τοῦ κέντρου

- °Εξασφάλιση κτιρίου

Δωρεὰν παραχώρηση ἢ ἐνοικίaseς

Διαμόρφωση κτιρίου

Τὸ κτίριο θά διαμορφωθῇ κατάλληλα ὥστε οἱ χώροι του νὰ ἐξασφαλίζουν:

- α- Λέουσα βιβλιοθήκης καὶ ἀναγνωστηρίου
- β- Λέουσα διαλέξεων καὶ συγκεντρώσεων, μὲ δόδνη γιὰ κινηματογραφικὲς προβολές καὶ σκηνὴ θεατρικῶν παραστάσεων
- γ- Λέουσα ἐπιτραπέζιων παιχνιδιῶν (πλγν-πδγκ, σκακιὸ κλπ)
- δ- Λέουσα δισκοθήκης καὶ ἀρχείου μαγνητοταινιῶν (μουσικῆς)

ε- Έντευκτήριο- Άναψυκτήριο

στ- Άποθήκη

Έξοπλισμός κέντρου

Γιά τόν έξοπλισμό τοῦ κέντρου απαιτοῦνται:

- Γραφεῖα
 - Καθίσματα (τόσο τά γραφεῖα ὅσο καί τά καθίσματα, θά πρέπει νά κατασκευαστοῦν σύμφωνα μέ τήν τοπική παράδοση)
 - Γραφομηχανή
 - Πολύγραφος
 - Πίλκ- ἄπ καί σειρά ἐπιλεγμένων δίσκων μουσικῆς
 - Μαγνητόφωνο μέ τίς ἀνάλογες μαγνητοταινίες
 - Φωτογραφική μηχανή (γιά τή συστηματική φωτογράφιση τῶν ἐκδηλώσεων τοῦ κέντρου κλπ)
 - Μικροφωνικές καί μεγαφωνικές ἐγκαταστάσεις
 - Μηάνημα προβολῆς κινηματογραφικῶν ταινιῶν καί δόδυη
 - Προβολέα-σλάιτς καί ἐπισκόπιο
 - Ἀρχειοθήκη
 - Βιβλιοθήκες, τραπέζια ἀναγνωστηρίου καί καρτελοθήκες
 - Βιβλία γιά μιᾶ βασική βιβλιοθήκη
 - Ἐπιτραπέζια παιχνίδια
- Κλπ

Διακόσμηση Κέντρου

Κατά τή διακόσμηση τοῦ κέντρου, θά ληφθῇ ὑπόψιν ἡ σχετική τοπική πολιτιστική παράδοση, καί θά χρησιμοποιηθοῦν κατά τό δυνατόν παραδοσιακά ἀντικείμενα:

ὕφαντά

κεντήματα

ξύλδγλυπτα

κεραμικά

εἶδη μεταλλοτεχνίας κλπ, καθώς ἐπίσης ζωγραφικοί πίνακες καί φωτογραφίες μέ τοπικό περιεχόμενο.

Όργάνωση λειτουργίας του Κέντρου

Α°

- Σύνταξη εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας του Κέντρου
- Καθορισμός εμβλήματος
- Ονομασία Κέντρου

(Για ενίσχυση της τοπικής παράδοσης και του Κοινοτικού πνεύματος, κάθε Κέντρο, θα ονομασθή προς τιμήν μιας προσωπικότητας της Κοινότητας που διέπρεψε στα γράμματα, τις επιστήμες, στους εθνικούς αγώνες κλπ, από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα)

Β°

- Γενική συγκέντρωση των νέων της Κοινότητας
- Ενημέρωσή τους για τους σκοπούς και τη σημασία του Κέντρου
- Ενημέρωση της λειτουργία και τους τομείς δράσης του Κέντρου
- Διανομή σχετικού ενημερωτικού εντύπου
- Εκτίμηση και επιλογή ατόμων για ανάλυση υπεύθυνων τομέων
- Όργάνωση του συνόλου των νέων και ένταξη κατά τις κλίσεις και προτιμήσεις τους στις αντίστοιχες επιτροπές, κατά τομείς δράσης του Κέντρου.
- Ταχύρυθμη εκπαίδευση των νέων, για την συνολική και κατά τομείς δράση τους

ΜΕΡΟΣ Γ°

ΓΕΝΙΚΑ

- Η ολοποίηση του προγράμματος, σε όλες τις φάσεις, θα γίνει από τον υπεύθυνο κεντρικό οργανωτικό φορέα της ΑΤΕ, καθώς και η εν συνεχεία παρακολούθηση της δράσης των ιδρυόμενων Κοινοτικών Πολιτιστικών Κέντρων, προκειμένου να υπάρξει υπευθυνότητα και συντονισμός.
- Στην προσπάθεια οργάνωσης και λειτουργίας των Κοινοτικών Πολιτιστικών Κέντρων, μπορούν να συμβάλουν έθελοντικά (μέ κάλυψη μόνο της δαπάνης μετάβασης και παραμονής από την ΑΤΕ) μετά σχετική ενημέρωση και λοιπή προεργασία, σπουδαστές διαφόρων σχολών, που λόγω ειδικότητας,

ή συμμετοχή τους στο πρόγραμμα θα συντελέσει στην καλλίτερη και οικονομικότερη υλοποίησή του (Κοινωνικοί λειτουργοί, διακοσμητές, βιβλιοθηκάριοι, ζωγράφοι, γλύπτες, δάσκαλοι, γυμναστές κλπ).

- Θα επιδιωχθῇ συνεργασία με συλλογικούς και άτομικούς πολιτιστικούς φορείς, καθώς και ἡ δημιουργία " Ὁμίλων Φίλων τῶν Κοινωνικῶν Πολιτιστικῶν Κέντρων", γιὰ καλλίτερη ἐκτέλεση τοῦ προγράμματος καὶ ἰσχυροποίηση τοῦ θεσμοῦ.

- Γιὰ τὴν μετάδοση τοῦ πνεύματος τῶν Κέντρων σὲ ὅλες τῖς Ἑλληνικὲς Κοινότητες, καὶ ἀναζωπύρωση τῆς πίστης τῶν κατοίκων τῆς θπαιθρου στὶς δυνατότητες ποὺ ἔχουν γιὰ νὰ μετατρέψουν τὰ χωριά τους σὲ κυψέλες πολιτισμοῦ καὶ προόδου, ἰδιαίτερη μέριμνα πρέπει νὰ καταβληθῇ στὴν προβολὴ τῆς δράσης τῶν Κέντρων, μὴ περιοριζομένης στὰ τοπικὰ ἔντυπα, ἀλλὰ διεξαγόμενης συστηματικὰ ἀπὸ τῖς ἡμερηίδες καὶ τὰ περιοδικὰ μὲ πανελληνια κυκλοφορία, γιὰ τὴν εὐρύτερη διάδοση τῆς ιδέας.

Ἀθήνα 12 Μαρτίου 1975

ΜΑΝΟΣ ΦΑΛΤΑΤΣ

Λαस्कάρως 23 - Ἀθήνα (708)

τηλ. 605-463

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΣΚΥΡΟΥ

ΜΟΝΟΓΡΑΦΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΚΥΡΟ ΕΤΟΙΜΕΣ ΝΑ ΕΚΔΟΘΟΥΝ

ΚΥΚΛΟΙ ΘΕΜΑΤΩΝ

Α' ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ

Α' ΠΡΩΤΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ('Ιστορία)

- 1- 'Η Σκῦρος κατά τή λίθινη εποχή
- 2- 'Η Σκῦρος κατά τήν πελασγική περίοδο
- 3- 'Η Σκῦρος κατά τήν καρική περίοδο
- 4- 'Η Σκῦρος κατά τήν κρητική περίοδο
- 5- 'Η Σκῦρος κατά τήν δολοπική περίοδο
- 6- Θησέας καί Σκῦρος
- 7- 'Αχιλλέας καί Σκῦρος - 'Ο ρόλος τῆς Σκῦρου στόν Τρωϊκό Πόλεμο
- 8- 'Ο Σκυριανός Βασιλιάς Νεοπτόλεμος καί ἡ 'Ηπειρωτική Δυναστεία τῶν Νεοπτολεμιδῶν

Λατρεῖες - Προχριστιανική θρησκεία

- 9- 'Η λατρεία τοῦ Βάαλ στή Σκῦρο
- 10- 'Η λατρεία τοῦ Πάνα στή Σκῦρο
- 11- 'Η λατρεία τοῦ Ἀμωνα στή Σκῦρο
- 12- 'Η λατρεία τῶν Νυμφῶν στή Σκῦρο
- 13- 'Η λατρεία τῆς Θέμιδας στή Σκῦρο
- 14- 'Η λατρεία τῆς Συρίας Θεᾶς στή Σκῦρο
- 15- 'Η λατρεία τοῦ Δωδεκάθεου στή Σκῦρο
- 16- 'Επιβιώσεις πρωτοϊστορικῶν καί ἀρχαιοελληνικῶν θρησκειῶν στή Σκῦρο

Οἰκισμοί - Μνημεῖα

- 17- Ἄρη
- 18- Κρήσιο
- 19- Μαρκέσι
- 20- "Ἐνυῆος Πτολίεθρον"
- 21- Ἀκροπόλεις καί τείχη- 'Η ὀχύρωση τῆς ἀρχαίας Σκῦρου- 'Η τεχνική τῆς κατασκευῆς τῶν τειχῶν τῆς

Β' ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

- 22- 'Η Ἀθηναϊκή κυριαρχία στή Σκῦρο
- 23- Τό σύστημα τῆς κληρονομίας
- 24- Μνημεῖα καί εὑρήματα ἀπό τήν Ἀθηναϊκή κατάκτηση
- 25- 'Η Σκῦρος κατά τή Μακεδονική περίοδο
- 26- 'Η Σκῦρος κατά τή Ρωμαϊκή περίοδο
- 27- Ρωμαϊκά μνημεῖα καί εὑρήματα

Γ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ ΚΑΙ ΛΑΤΙΝΟΚΡΑΤΙΑΣ

28- Οι ιστορικές φάσεις από την ίδρυση της Βυζαντινής αυτοκρατορίας μέχρι της άλωσης της Κωνσταντινούπολης από τους Φράγκους (1204)

29- 'Η Σκύρος κατά την πρώτη Λατινοκρατία

30- 'Η Σκύρος μετά την επανασύσταση της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας

31- 'Η γενετική φάση της νεώτερης Σκυριανής κοινωνίας

32- 'Η Σκύρος κατά τη Β' Εμετοκρατία (1453- 1538)

33- Βυζαντινά μνημεία στη Σκύρο

34- 'Ο Πύργος του Καστελλάνου Σεβαστού Γεωργίου Χατζέλη και οι Προβακάδες

Δ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ 1538- 1821

35- 'Η κατάληψη της Σκύρου από τους Τούρκους

36- 'Η Τουρκική παροικία της Σκύρου

37- 'Η Διοικητική 'Οργάνωση της Σκύρου κατά την Τουρκοκρατία

38- Τό φορολογικό σύστημα της Σκύρου κατά την Τουρκοκρατία

39- Τό Κοινοτικό Δίκαιο Σκύρου κατά την Τουρκοκρατία

40- 'Η Εκκλησιαστική 'Οργάνωση της Σκύρου κατά την Τουρκοκρατία

41- 'Η πειρατεία στη Σκύρο κατά την Τουρκοκρατία

42- 'Η κοινωνική δομή και ιεραρχία των Σκυριανών κατά την Τουρκοκρατία

43- 'Η Σκύρος κατά τους 'Ενετοτουρκικούς πολέμους

44- 'Η Σκύρος κατά τή 'Ορλωφικά

45- 'Η Σκύρος κατά τους Ρωσοτουρκικούς πολέμους των αρχών του 19ου αιώνα

46- Κοινωνικοί αγώνες στη Σκύρο στις αρχές του 19ου αιώνα

Ε' Η ΣΚΥΡΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ 1821

47- 'Ο ρόλος της Σκύρου στην επανάσταση του 1821

48- 'Ο Σκυριανός Φιλικός Γεώργιος Τζάνος

49- 'Ο Σκυριανός Φιλικός Σεραφείμ

50- 'Ο Σκυριανός πρωτεργάτης της Εθνοτικής 'Επανάστασης Μακάριος Βαρλαάμ

ΣΤ' Η ΣΚΥΡΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ

51- 'Η πολιτική 'Οργάνωση της Κοινότητας Σκύρου κατά την Καποδιστριακή περίοδο

52- 'Η πάταξη της πειρατείας στις Βόρειες Σποράδες

53- 'Η 'Εφαρμογή του Η' Ψηφίσματος περί Ναυτηλίας του Καποδίστρια στη Σκύρο

Ζ' Η ΣΚΥΡΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ

54- 'Η Σκύρος κατά την 'Οθωμανική περίοδο

55- 'Η Σκύρος κατά την περίοδο του Γεωργίου του Α'

56- 'Η Σκύρος την περίοδο του Α' παγκόσμιου πόλεμου

57- 'Η Σκύρος κατά την περίοδο του Β' παγκόσμιου πόλεμου

58- 'Η Σκύρος από την απελευθέρωση μέχρι σήμερα

59- 'Η πολιτική ιστορία της νεώτερης Σκύρου (1831- 1978)

60- Κοινωνικοί αγώνες στη Σκύρο κατά τη διάρκεια του μεσοπόλεμου

Β' ΚΥΚΛΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

α' Σκυριανή οικιστική

- 61- Σκυριανή Πολεοδομία- 'Ο παραδοσιακός οικισμός της Σκύρου
- 62- 'Η τοπο-κοινωνιολογία της Σκυριανής οικιστικής
- 63- 'Ο οικισμός της Λιναριᾶς
- 64- Οί κατοῦνες τοῦ Τραχυοῦ
- 65- 'Η Σκυριανή οικιστική στά πλαίσια τοῦ εὐρύτερου 'Ελληνικοῦ χώρου
- 66- 'Ο αἰσθητικός χώρος τοῦ παραδοσιακοῦ οικισμοῦ της Σκύρου
- 67- Τὸ Σκυριανὸ σπίτι (ἀρχιτεκτονική μορφολογία)
- 68- 'Η λειτουργικὴ καὶ διακοσμητικὴ τοῦ Σκυριακοῦ σπιτιοῦ

β' Σκυριανή λαϊκὴ τέχνη- Χειροτεχνία

- 69- 'Η Σκυριανή λαϊκὴ τέχνη στά πλαίσια τοῦ εὐρύτερου 'Ελληνικοῦ χώρου
- 70- 'Η Σκυριανή κεντητικὴ
- 71- Σκυριανή 'Υφαντικὴ
- 72- Σκυριανή καλαθοπλεχτικὴ
- 73- Σκυριανή κεραμικὴ
- 74- Σκυριανή ἐπιπλοποιΐα
- 75- Σκυριανή μικροξυλογλυπτικὴ
- 76- 'Η Τέχνη της κατσικδοτριχας στὴ Σκύρο
- 77- Σκυριανή διακοσμητικὴ
- 78- Τὰ μοτίβα της Σκυριανῆς κεντητικῆς
- 79- Τὰ μοτίβα της Σκυριανῆς ξυλογλυπτικῆς
- 80- Τὰ μοτίβα της Σκυριανῆς κεραμικῆς

γ' Σκυριανή ἐνδυματολογία

- 81- Οἱ Σκυριανὲς φορεσιὲς στά πλαίσια της 'Ελληνικῆς ἐνδυματολογίας
- 82- Οἱ ἀνδρικὲς Σκυριανὲς φορεσιὲς
- 83- Οἱ γυναικῆς Σκυριανὲς φορεσιὲς
- 84- Οἱ φορεσιὲς τῶν μορῶν της Σκύρου
- 85- Οἱ Σκυριανὲς γυναικῆς φορεσιὲς ἀπὸ ἱστορικὴ καὶ κοινωνιολογικὴ ἄποψη

δ' Σκυριανή γλωσσολογία

- 86- Τὸ γλωσσικὸ ἰδιῶμα της Σκύρου, στά πλαίσια τῶν ὑπόλοιπων νεοελληνικῶν τοπικῶν γλωσσικῶν ἰδιωμάτων
- 87- Λεξιλόγιο- γραμματικὴ καὶ σύνταξη της Σκυριανῆς διαλέκτου
- 88- 'Η προφορὰ της Σκυριανῆς λαλιᾶς
- 89- Συγκριτικὴ της Σκυριανῆς διαλέκτου μέ τὰ γλωσσικά ἰδιώματα της 'Ηπείρου
- 90- Σκυριανὴ τοπωνυμολογία
- 91- Τὰ Σκυριανὰ βαφτιστικὰ ὀνόματα

Ε' Σκυριανή μουσική καὶ τραγούδια

92- Σκοποὶ καὶ τραγούδια τῆς Σκύρου

93- Οἱ Σκυριανοὶ οἰκογενειακοὶ σκοποὶ

94- Τὰ Σκυριανὰ τραγούδια στὰ πλαίσια τῆς νεοελληνικῆς μουσικῆς παράδοσης

στ' Σκυριανοὶ χοροὶ

95- Ἡ χορευτικὴ παράδοση τῆς Σκύρου

96- Οἱ Σκυριανοὶ χοροὶ στὰ πλαίσια τῆς εὐρύτερης νεοελληνικῆς χορευτικῆς παράδοσης

ζ' Κοσμικὲς καὶ θρησκευτικὲς ἐορταστικὲς ἐκδηλώσεις

97- Τὸ Σκυριανὸ καρναβάλι

98- Λαϊκὸ θέατρο καὶ ἀποκριάτικη σάτυρα

99- Οἱ παραδοσιακὲς ἱπποδρομίες τῆς Σκύρου καὶ τὸ πρόβλημα τῆς καταγωγῆς τοῦ Σκυριανοῦ ἄλογου

100- Τὰ ἀθλητικὰ παιχνίδια τῶν παιδιῶν τῆς Σκύρου

101- Ὁ Σκυριανὸς γάμος

102- Ἡ πανηγυρὶς τοῦ Ἀγίου Γεωργίου

103- Ἡ πανηγυρὶς τοῦ Ἀγίου Ἑρμοῦ

104- Ἡ πανηγυρὶς τοῦ Ἀγίου Παντελέμονα στὸ Τραχύ

105- Ἡ πανηγυρὶς τοῦ Ἀγίου Παντελέμονα στὸ Μάρμαρο

106- Ἡ πανηγυρὶς τῆς Παναγίας στὸ Μαρκέσι

107- Ἡ πανηγυρὶς τῆς Παναγίας τῆς Μέγκλου

108- Ἡ πανηγυρὶς τοῦ Ἀγίου Γεωργίου στὸν Ψαρμὸ

109- Ἡ πανηγυρὶς τοῦ Ἀγίου Μάμαντος

110- Ἡ πανηγυρὶς τοῦ Ἀγίου Ἀρτεμίου

η' Λαϊκὸ εἶκαλο καὶ θεσμοί

111- Ὁ θεσμὸς τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀδελφάτων

112- Οἱ θεσμοὶ τῶν ἐπαγγελματικῶν συσσωματώσεων

113- Οἱ θεσμοὶ τῆς ἀλληλοβοήθειας (καλεστικὸ καὶ ἀντιστοιχάρικο)

114- Τὸ οἰκογενειακὸ παραδοσιακὸ εἶκαλο τῶν Σκυριανῶν

115- Τὸ γαιοκτητικὸ σύστημα τῆς Σκύρου

θ' Ἐκκλησιαστικὴ καλλιτεχνικὴ κληρονομιά

116- Ἡ ἀρχιτεκτονικὴ τῶν Σκυριανῶν ἐκκλησιῶν

117- Οἱ τοιχογραφίες τῶν Σκυριανῶν ἐκκλησιῶν

118- Τὰ ξυλόγλυπτα τέμπλα τῶν Σκυριανῶν ἐκκλησιῶν

119- Οἱ φορητὲς εἰκόνες τῶν Σκυριανῶν ἐκκλησιῶν

120- (ἐκκλησιολογικὰ μνημεῖα) - Ἐπισκοπὴ

121- " " Ἀγιος Ἀθανάσιος

122- " " Ἀγ. Γεωργίου ὁ Σκυριανός

123- " " Ἡ Μονὴ τοῦ Ἀγίου Δημητρίου

I24-	(Εκκλησίες μνημεία)	-	Ο Χριστός στο Μαβουρνά
I25-	"	"	Άγία Τριάδα
I26-	"	"	Η Παναγία του Θεοωρή
I27-	"	"	Οι Ταξιάρχες της Σαρρούς
I28-	"	"	Η Άρχοντοπαναγία
I29-	"	"	Παναγία ή Λεμονήτρια
I30-	"	"	Οι Πέντε Μάρτυρες
I31-	"	"	Παναγία ή Κυρά Ψωμού
I32-	"	"	Αη Γιάννης στα Κοχύλια
I33-	"	"	Άγία Άννα
I34-	"	"	Άγία Θεοφανώ
I35-	"	"	Ο Χριστός του Μίγα
I36-	"	"	Αη Γιάννης του Βοδρλου
I37-	"	"	Η Παναγία της Σκρρεποδίας
I38-	"	"	Ο Άγιος Εδστράτιος

Γ' ΚΥΚΛΟΣ ΣΚΥΡΙΑΝΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ

I39-	Κάστες και Κοινωνική Ιεραρχία στη Σκύρο (Γενική εισαγωγή στη Σκυριανή κοινωνιολογία)
I40-	(Οι παραδοσιακές κάστες της Σκύρου - Μεγάλη Στράτα
I41-	" " " - Ναυτικοί
I42-	" " " - Οι " Άνθρωποι της Άγορδας"
I43-	" " " - Οι Μολιῶτες
I44-	" " " - Οι Τσοπάνηδες
I45-	" " " - Οι Γεωργοί
I46-	" " " - Οι Καληκριῶτες
I47-	" " " - Οι Κοναξιῶτες
I48-	" " " - Οι Κοχυλιανοί
I49-	" " " - Οι Λιναριῶτες
I50-	Ο Σκυριανός πολιτισμός από κοινωνιολογική ἄποψη
I51-	Οι ιστορικές φάσεις του Σκυριανού καστικού συστήματος από τὰ μέσα του 13ου αἰῶνα μέχρι σήμερα

ΔΙΑΦΟΡΑ

I52-	Σκυριανή Βιβλιογραφία
I53-	Ἱστορικό και Λαογραφικό Ἀρχεῖο Σκύρου
I54-	Τὸ Ἱστορικό και Λαογραφικό Μουσείο Φαλτάιτς
I55-	Τὸ Ἀρχαιολογικό Μουσείο Σκύρου
I56-	Ο Κόστας Φαλτάιτς και ἡ Σκύρος
I57-	Ἀνθολογία Σκυριανῆς Πεζογραφίας και Ποίησης
I58-	Σκυριανή Γενελογία
I59-	Ἡ ψυχολογία τῶν Σκυριανῶν
I60-	Οι Ἀνθρωπολογικοί τύποι τῶν Σκυριανῶν

ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΕΥΒΟΙΑΣ

ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΑΣ ΚΑΙ ΒΙΟΤΕΧΝΙΑΣ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΑΣ ΚΑΙ ΒΙΟΤΕΧΝΙΑΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΕΥΒΟΙΑΣ

- 1- Έπαρχία Δήμος ή Κοινότητα
- 2- Πληθυσμός Δήμου ή Κοινότητας
- 3- Κύριαι απασχολήσεις κατοίκων
- 4- Υπάρχει τουριστική κίνηση στην κοινότητα; ΝΑΙ- ΟΧΙ
 - α) Ετήσιος αριθμός τουριστών εκ του έσωτερικού
 - β) Ετήσιος αριθμός τουριστών εκ του εξωτερικού
- 5- Υπάρχει χειροτεχνική παράδοση στο χωριό σας; ΝΑΙ- ΟΧΙ
 - α) Αν ναι, σε ποιούς κλάδους: α) θφαντική- β) κέντημα- γ) κεραμική- δ) μεταλλουργία- ε) ξυλογλυπτική- στ) συροτροφία- ζ) καλαθοπλεκτική- η) πλέξιμο, δαντέλες κλπ.
- 6- Υπάρχει καμμία αξιοσημείωτος ιδιομορφία- μέ έντονο τοπικό χρώμα- στους ανωτέρω κλάδους; ΝΑΙ- ΟΧΙ
 - α) Αν ναι, σε τί συνίσταται και ποῦ συναντάται
- 7- Υπάρχουν πρωτότυποι και ενδιαφέροντες δημιουργοί και σε ποιούς κλάδους;
- 8- Αναφέρατε ονόματα και κλάδο
 - α) Έπαγγελματικά
 - β) Έρασιτεχνικά
 - γ) Σάν συμπληρωματική εργασία
- 9- Ποιοί είναι ή συνήθως προέλευσι των προϊόντων σιγήματος και διακοσμητικών

9- Υπάρχουν οργανωμένα χειροτεχνικά εργαστήρια στο χωριό;...
Αναφέρατε:

Α' ΟΝΟΜΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΟΥ

Β' Κατασκευαζόμενα Εἶδη

Γ' Αριθμ άπασχολου-
μένων ★ 1

(*1 Στόχος αριθμός, να συμπεριλαμβάνεται τόσο ο ίδιος, όσο και τα μέλη της οικογενείας του, που ασχολούνται επαγγελματικά, με την αναφερομένη χειροτεχ-
 IO- τί μέσα παραγωγής διαθέτουν; (μηχανήματα- εργαλεία)

II- Ποιοί κατά τήν γνώμη σας, εἶναι οἱ καλλίτεροι χειροτέχνες τοῦ χωριοῦ, ἀπὸψεως τελειότητος ἐργασίας καὶ μηνιαίας ἀποδόσεως σέ προϊόντα ;
(ἀναφέρατε ὀνοματῶνυμο καὶ κατασκευαζόμενα εἶδη)

α) Παράγουν κατά παραγγελία;
β) Τα χειροτεχνικά είδη διατίθενται σε υπόλοιπους λιανοπωλητές;
γ) Η σε τιμήσεις του εσωτερικού;... ή σε τιμήσεις του εξωτερικού;

I2- Εκτός των όργανων ωμένων εργαστηρίων, υπάρχουν άτομα τα όποια έχουν ως κύρια ή μερική απασχόληση την χειροτεχνία; NAI - OXI

*Αν είναι μερική, ποῦ ἀνασχοιοῦνται συνήθως

Ι3- Υπάρχουν άνεργοί καί ύποαπασχολούμενοι πού κατά τήν γνώμη σας, μπορούν
νά σπραφούν στήν χειροτεχνία; ΝΑΙ- ΟΧΙ

14- Υπάρχουν στο χωριό ρόσωπα τα όποια κατέχουν τα θέματα της χειροτεχνίας
ώστε να αποτελέσουν ένα είδος συνεργατών της Νομαρχιακής Επιτροπής Χει-
ροτεχνίας;

20- 'Αναφέρατε: ☐ 'Ονοματεπώνυμο ☐ Επάγγελμα ή ιδιότητα

Ποιά είναι τὰ χειροτεχνήματα αὐτῶν; (π.χ. ὄργανο, ηλεκτὴ κλπ.)

15- Ποιά είναι η συνήθης προέλευσις τῶν προτύπων σχημάτων καὶ διακοσμητικῶν

σχεδίων των χειροτεχνημάτων του χωριού σας;

α) Παλαιά σχέδια της περιοχής

β) Νεώτερα ή σύγχρονα σχέδια από διάφορες πηγές

16- Ποιές από τις πρώτες θλές που χρησιμοποιούν οι διάφοροι κλάδοι της χειροτεχνίας, παράγονται επί τόπου και σε ποσό ποσόν;

17- Ποιοί κλάδοι εργάζονται με ντόπιες πρώτες θλές;

18- Ποιές πρώτες θλές υπάρχουν στην περιοχή σας, κατάλληλες για την ανάπτυξη αντιστοιχών χειροτεχνικών κλάδων; π.χ μαλλί, κασικότριχα, κοκκινόχωμα, μουριές, ξύλο έλιās, όξιās, καρυδιās, μουριās, κλπ.

19- Πώς γίνεται συνήθως ή πώλησις των παραγομένων ειδών;

α) Λιανικώς από τον παραγωγό στην τοπική αγορά;

β) Προς καταστήματα λιανικής πωλήσεως;

γ) Προς χονδρεμπόρους του έσωτερικού ή του έξωτερικού;

δ) 'Η διάθεσις των ειδών γίνεται από γυρολόγους που αγοράζουν όχι με χρημα, αλλά με είδη;

ε) Παράγουν κατά παραγγελία;

20- Τά χειροτεχνικά είδη διατίθενται σε ντόπιους αγοραστές;... ή σε τουρίστες του έσωτερικού;... ή σε τουρίστες του έξωτερικού;

21- Πότε γίνονται:

α) Τοπικές έμποροπανηγύρεις;

β) Τοπικές αγορές;

γ) Τοπικές γιορτές;

δ) Πωλούνται κατά την διάρκειά τους, χειροτεχνικά είδη;...

22- 'Υπάρχουν στο χωριό έμπειροι ασχολούμενοι με τό έμπόριο των χειροτεχνικών ειδών; ΝΑΙ- ΟΧΙ (αναφέρατε ονόματα έφόσον υπάρχουν)

23- 'Υπάρχει παραγωγή χειροτεχνημάτων που χρησιμοποιούνται αποκλειστικώς για τις οικιακές ανάγκες, χωρίς να διατίθενται στο έμπόριο; ΝΑΙ - ΟΧΙ
Ποιά είναι τά χειροτεχνήματα αυτά; (π.χ. ύφαντά, πλεκτά κλπ).

24- Υπάρχουν κατά την γνώμη σας δυνατότητες ανάπτυξεως της χειροτεχνίας στο χωριό σας, λόγω κυρίως α) της υπάρξεως έμψυχου υλικού β) της παραδόσεως γ) των πρώτων υλών δ) της τουριστικής κινήσεως της κοινότητος ε) ή λόγω της αναγκαιότητος για την απασχόληση των ανέργων; ΝΑΙ - ΟΧΙ

Αν ναι, σε ποιούς κλάδους;
.
.
.

Εν Τη

Ο Συντάξας
(Υπογραφή)

Όνοματεπώνυμον.

Ιδιότης

Διεύθυνσις.